

Boj proti fašizmu; je boj vsakega poštegna rodoljuba; vsakega delavca in delavke — pač vsakega brez izjeme na politično, narodno ali pa versko pripadnost!

CENA NAROČNINI:
Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

Edinost

EDINOST
206 Adelaide St. W,
Toronto 1, Ont.

Entered as second class matter at
the Post Office Dept. Ottawa.

Let. 3. št. 123. **Cena 5 c.** TORONTO, ONTARIO WEDNESDAY, AUGUST 1, 1945. **Price 5c.** Vol. 3. No. 123.

IZBRISATI MORAMO ZNAK KUGE TORIJEVSKE POLITIKE V EVROPI

PREDVSEM PA IZBRISATI SRAMOTNI MADEŽ NAPRAM NAŠIM ŠPANSKIM TOVARIŠEM — LASKI

London — Profesor Harold Laski, predsednik ekzekutive delavske stranke v intervju poročevalca BUP s ozirom na zmago iste stranke pri državnih volitvah je dejal naslednje:

"Zlonamerno stališče britskih torijevcev 'hands off policy in Spain', je doživelo temeljiti poraz. Mi ne smemo ostaviti kakršnih koli znakov v Evropi. V uporabili bomo naš vpliv in predvsem izbrisati moramo znak kuge, ki jo predstavlja režim generala Franka v Španiji. Končno nam bo mogoče ustvariti popolno prijateljstvo s Sovjetsko Unijo, kakor tudi poravnati prizadeto krivico napram našim španskim tovarišem. Kot stranka ne želimo podpirati in tudi pomagati ne razkrajajočim mornarhijam in zastarelemu socialnemu sistemu.

Britsko delovno ljudstvo je vse skozi dolgo vrsto let nestrpljivo čakalo srečnega dne, svoje zmage, Danes mi slavimo ta srečni dan v znaku pripravnosti delavci na polju narodnega edinstva, medsebojnega sporazuma z vse-

PETA ZASLIŠAN ZA VELEIZDAJO

Pariz — Glasom poročil o zaslišanju, katero se vrši že nekoliko dni proti maršalu Petainu za veleizdajo, kjer je bilo zaslišan tudi več drugih priči, maršal Petain je spoznan krivim. Proti še sivga starčka je nastopil bivši premier Reynaud, kateremu skušamo naprtili svo krivdo in samega sebe oprati vseh pregreh storer-nih proti narodnim interesom.

Poročila vsebujejo neštete dokaze, kako je bivša francoska vlada očitno sabotirala vred z generala kličko obrambo Francije v slučaju invazije. Daleč večjo pozornost je posvetila, kako razbiti antifašistične organizacije, delavske udare in ter pod krinko "rdečega strašila" arretirati delavske voditelje vključujoč voditelje Komunistične stranke, kakor pa nevarnosti nemške fašistične agresije. In kako bi ne, saj drug drugemu obtoženci sedaj očitajo, da so pripadali fašističnim strankam, ter imeli tudi pogovor z nacifašističnimi voditelji.

Zasliševanje razkriva kopice korupcije francoske reakcije. Kakšen bo izid sodne abravname in kakšna kazen zadene krivce, je nemogoče na podlagi dosedanjih poročil ugotoviti. Javno mnenje zahteva smrtno kazen za kvizlinge in kolaboracioniste.

Stavka klavniških delavcev

Toronto — Tukajšnji klavniški delavci, vposleni pri Canada Packers Co., so zadnjega tedna oklical stavko zaradi preobloženega dela, namreč, da kompanija hoče prisiliti delavce delati po starem sistemu, to je, sistemu pri-ganjaškega dela.

Stavka se je medtem razširila tudi na druga področja omenjene kompanije v deželi, kar pomeni, da se približno okrog 6 tisoč klavniških delavcev nahaja na stavki.

Kompanija si prizadeva z vsemi sredstvi zloniti stavko klavniških delavcev. Reakcionarno časopisje medtem naštevava izgubo delovne meze, dne in takorekoč vrednosti produkcije, da z tem prepriča javno mnenje proti stavki klavniških delavcev. Ker se pa ta namera ni obnesla, je posegla vlada vmes in se pričakuje sporazum med stavkarji in kompanijo. Vse kar je gotovega je to, da se klavniški delavci ne bodo povrnili na delo pod starimi in pretiranimi delovnimi pogoji, kakor zahteva kompanija sedaj, ko ima zelo dobro žetev zaradi odpošiljanja mesa v Evropo in druge kraje.

Velika zmaga britske labor partije

"NOVA VLADA NE BO PODPIRALA RAZPADAJOČIH MORNARIH V EVROPI" — ATLEE

mi svobodoljubnimi narodi v izgraditvi srečne povojne dobe za vse narode."

Kot znano britski torijevci so v volilni kampanji se posluževali "rdečega strašila" in nazivali prof. Laski, kot diktatorja, ako bo zmagala delavska stranka pri volitvah. Kot odgovor na to, prof. Laski je poudaril naslednje: "Za Mr. Churchilla vem, da je bila zelo naporna sinočna večer. Narod Vel. Britanije je spregovoril. Mi se zahvaljujemo njegovi besedi, ki jo je izrekel pri volitvah. To pa je dokaz, da narod želi resnično britsko demokracijo."

Bombnik treščil v nebotičnik

New York — Zadnjo soboto se je zgodila nenavadno velika nesreča, ko je bombardnik, B-25 Mitchell izdelka treščil v tukajšnji nebotičnik (z 102 nadstropij Empire State Building). Bombnik, katerega je pilotiral polkovnik William F. Smith, je treščil v višini 79 nadstropja njujorskog nebotičnika, nato pa eksplodiral.

Dosedaj je dogano, da je ta nesreča zahtevala 13 mrtvih oseb, vključujoč pilota in dva potnika, ter vpslene delavce in delavke, članice nacionalne katoliške reliefne organizacije. Trupla so tako močno izgorjena, da jih je težko razpoznati.

Njujorški župan La Guardia, kakor trdijo vesti, je obdolžil pilota za nesrečo rekoč: "Ako bi bil pilot res tam kjer bi moral biti, bi ne prišlo do take nesreče." To pomeni da je pilotiral bombnik v nezadostni višini, če tudi je bilo megleno ozračje.

PET OSEB MRTVIH V NORANDI

Noranda — Pet oseb je postalo žrtev minul teden in več drugih ranjenih, ko je to okolico zadel orkan. Škoda ki jo je povzročil močan vetrovni metež znaša okrog 500.000 dolarjev. Orkan je divjal po severnem delu provincije Quebec, dasi je samo mesto Noranda in okolica največ prizadeta.

London — Rezultat državnih volitev v Angliji, ki so se vršile 5. julija t. l., je menda najmočnejši udarec ki so ga kdajkoli doživeli britski torijevci ter njim naklonjena reakcija. Ta rezultat je končno pokazal izraz zavesti britskega naroda z tako neprčičkovanostjo, katerega je malo kdo najmanj pa britski torijevci, pričakovali.

Po dosedanem štetju glasov, britska labor partija je zmagala z nadpolovično večino izvoljenih poslancev. V samem Londonu, kjer je bila že odnekad tkzv. torijevska trdnjava, labor partija je zmagala od 60 v 48 volilnih okrožjih. Zmagala pa je tudi v drugih dotedanjih torijevskih okrožjih kot Birmingham, Liverpool, Manchester, Newcastle, Leeds, Plymouth. Večino glasov so dobili kandidati labor partije v vseh industrijskih centrih in na deželi. Kot znano na deželi so bili precej dobro utrjeni britski torijevci. Topot so doživeli tako strahovit poraz kljub "popularity" Churchilla, kateri je načeloval v volilni kampanji njihovi stranki, namreč konservativni in se tako ogorčeno

Volitve se bodo vršile v jeseni

Beograd — Podpredsednik vlade narodnega sporazuma, Edvard Kardelj, je naznanil, da se bodo državne volitve vršile to jesen najbrž v oktobru. To bodo prvi-krat v povesti narodov Jugoslavije res demokratske volitve za demokratsko vlado nove federativne Jugoslavije.

Vsi državljani od 18 let starosti ne glede na spol bodo imeli pravico voliti, kakor določa volilni odlok, ki je bil sestavljen po Nacionalnem Svetu Narodnega Osvobođenja Jugoslavije. Volilna pravica pa je odvzeta raznim kolaboracionistom, kateri so sodelovali z sovražnikom in se niso kljub svojim očitnim napakam popravili. To izjavo je podal podpredsednik vlade, Edvard Kardelj na prvem konferenčnem sestanku z zunanjimi poročevalci v Beogradu.

ponašal proti najmanjši obliki socializacije posameznih področij, kakor je to zagovarjala labor partija. Dejalo je: "da ako pride v Angliji do kakšne koli socializacije in oblike 'socializma', da pomeni diktatorstvo in gestapovski oblast". Toda kakor razvidno volilci se niso ozirali na napoved Mr. Churchilla, kajti celo v njegovem kandidatskem okrožju je neki nepoznani kmet dobil 10 tisoč glasov, dočim jih je Churchill dobil 17 tisoč. V volilnem okrožju, kjer je kandidiral njegov Randolph Churchill, ter njegov zet, Duncan Sandys, sta bila oba poražena poleg 11 od 15 članov njegovega kabineta.

Narodno sodišče obsodilo na smrt vstaške zločince

Zagreb — Zagrebški "Vjesnik" z dne 30. junija prinaša odlok narodnega sodišča, glasom katerega je obsodilo 6 bivših Paveličevih doglavnikov na smrt na večalih, 43 na smrt s streljanjem, ter devet na ječo in prisilno delo od 8 let do devet mesecev.

Sodiščni odlok poleg že izrečene kazni vsebuje vseh omenjenih rodbinske podatke, poklice in pristojnost. Med na smrt obsojeni- mi so tudi imena posameznih duhovnikov, odvjetnikov in tkzv. "višje družbe", kateri so na podel način denuncirali somišljenike osvobodilne partizanske borbe, podžigali pokolj izmed pravoslavnih in katoliških vernikov in tako vršili najogabnejše delo narodnih izdajalcev.

Smrtna kazen je bila izrečena v polno nabiti sodni dvorani mestnega prebivalstva, katero je z ploskanjem odobraval odlok sodišča proti narodnim izdajalcem. Seveda da ni izključeno, da ne bi zunanji reacionarji na tem kon- tinentu zavpili s svojim hripavim glasom proti takega odloka. Toda najbrž da se bodo morali po- tolažiti sami z svojo zablodo, ker sodba naroda — ni sodba zvilih odvjetnikov, pripravnih potvoriti resnico.

Rezultat izvoljenih poslancev je kot sledi:

Labor partija 390, konservativna stranka 195, liberalci nacionalisti, 14, liberalci 11, neodvisna labor partija 3, neodvisna liberalna stranka 2, neodvisni konservativci 2, komunistična stranka 2, neodvisna stranka 3, neodvisni nacionalisti 1, nacionalisti 1, ljudska stranka 1, ter razne druge 13.

Skupaj 640 poslancev izvzemivši volilnih okrožij iz katerih ni bilo podanih podatkov glede izvoljenih poslancev.

Novi premier Vel. Britanije, Clement Attlee je v svojem govoru v katerem se je obnem zahvalil britskemu narodu na zaupanju, dejal: "Nova vlada ne mara podpirati razpadajočih mornarih v Evropi. Njena prvotna naloga je zbrati vse sile in moči, dokončati čimprej mogoče vojno z Japon- sko, ter pristopiti k neposrednim socialnim nalogam v Vel. Britaniji. V zunanjih zadevah je naša naloga delati z vsemi drugimi na- rodni in predvsem z Sovjetsko Uni- jo, za trajen in pravičen mir, me- sebojno prijateljstvo in kooperacijo. Narod Vel. Britanije je spre- govoril! Naloga nove vlade je to- rej, da dela v pravcu njegovih interesov."

VOJAKI SE VRAČAJO

Toronto — Zadnjo nedeljo se je povrnilo večje število vojakov, med temi tudi 8 kanadskih Hrvatov in Srbov, kateri so služili pri padalnih četah z posebno misljo v Italiji in Jugoslaviji. Med pov- rnilci so: Steve Serdar, Miloš Grubič, Steve Ostovič, Peter Pr- pič, Mike Jurman, Edvard Papeš, Ken Polić in Peter Saravola.

Steve Serdar se je nahajal dalj časa v Jugoslaviji, kamor se je s padobranom spustil v letu 1943, da pomaga vzpostaviti zvezo med partizansko skupinami in zavez- niško vojaški misljo za sredozem- lje. Na vprašanje poročevalca za "Globe and Mail", kako se je po- čutil v rojstni vasi, Steve je od- govoril: "Nič več je ni ostalo."

Svoje doživljanje v Jugoslaviji, bodo opisali sami pozneje.

AVSTRIJSKI KOMUNISTI ZAGOVARJAJO PRIKLJUČITEV KOROŠKE SLOVENIJI

Beograd — Belgrajski radio pri- naša značilen intervju s predstavi- niki Komunistične stranke Avstri- je v pogledu njenega stališča na- pram Koroškem Slovencev.

Na vprašanje: "Kakšno stališ- če zavzame Komunistična stran- ka Avstrije napram vprašanju Koroške?"

Odgovor: "Stališče ki ga zav- zame Komunistična stranka Av- strije napram Koroški, je jasno in enostavno. Slovensko Koroško zediniti z njenim narodnim steb- lom — Slovenijo. Avstrijski ko- munisti se nismo nikdar strinjali z fašističnimi metodami prisiliti gotov del naroda živeti v drugi državi, a ne v oni, kateri se želi priključiti. To posebej pomeni za

Ultimatum za predajo Japonski

Potsdam — Predsednik Tru- man, premier Churchill in vnanji minister Kitajske, T. V. Soong, so naslovlili skupno deklaracijo v obliki ultimatumu Japonski za brezpopojno predajo. Deklaracija vsebuje deloma izjemo glede oku- pacije po zavezniški armadi, ako se Japonska pravočasno zave po- sledic ki jo čakajo v slučaju, da odkloni predajo. Izjema je na na- ša, da bo z tem prizanešeno po- polnemu razdejanju Japonske s zraka, morja in suhega po zavez- niški oboroženi moči.

Poznejše vesti trdijo, da je Ja- ponska enostavno odklonila preda- ti se in prvi, da se hoče boriti do konca. Premier Suzuki je skli- cal izredno sejo vladnega kabine- ta s ozirom na ultimatum, nam- reč brezpopojne predaje.

SEJA EKZEKUTIVE MEDNARODNE ORGANIZACIJE

London — Napram tukajšnem poročilu, se bodo vršila prva seja ekzekutive Mednarodne Organi- zacije varnosti dne 9. avgusta. Ek- zekutivno tvore predstavništva 14 držav in sicer: Kitajske, Sovjet- ske Unije, Vel. Britanije, Zdrže- nih držav, Francije, Kanade, Av- stralije, Brazilije, Chile, Čehoslo- vakije, Iran, Mexico, Hollandije in Jugoslavije.

Kanado bo zastopal Hume Wrong, pomožni podtajnik oddel- ka za notranje zadeve. **POZDRAV ŽENAM V JUGOSLAVIJI**

Toronto — Odsek slovenskih, hrvatskih in srbskih žena v To- rontu, je postal brzjavni pozdrav kongresu žena v Zagrebu. Pozdrav se glasi:

"Prisrčno pozdravljamo vaš kongres in vam želimo obilo uspe- ha pri izgraditvi nove Jugoslavije. Me, slovenske, hrvatske in srbske žene v Torontu, obljublamo, da bomo podvezle vse kar je v naši moči za zbiranje in odpošiljanje pomoči junaškim narodom Ju- goslavije."

Josefina Drašner, pred. Milena Miladinov, taj.

S. U. pripravna kupiti stroje

Montreal — Trgovske komisije Anglie, Kanade in Sovjetske Uni- je, katere so že dalj časa imele posvetovanja glede nakupitve raz- nih strojev, katere želi naročiti Sovjetska Unija v Kanadi pod po- gojem daljše odplačilne dobe, so naznanile doseg sporazuma v tem oziru.

Kanadski ambasador za Sovjet- sko Unijo, Hon. Dana Wilgress, kateri se nahaja na počitnicah tu- kaj in se bode kmalu povrnil na svojo službo v Moskvo, je omenil, da Sovjetska Unija potrebuje ve- liko zalogo raznih strojev za dvig nove industrije. Kakor hitro po- teče rok kreditne dobe v vojnih ozirih, bo mogoče začeti z veliko trgovino strojev in raznega dru- gega orođa, ki ga potrebuje Sov- jetska Unija, je dejal ambasador.

slovenski narod, kateri je kot je vsemu svetu znano vodil nadčlo- veško borbo proti fašističnih o- svajalcev za svoje narodne pra- vice. Mi smo mišljenja, da niti eden resničen demokrat bi ne mo- gel slovenskemu narodu zanikati te pravice."

Kako misli Komunistična stran- ka Avstrije rešiti nacionalno vpra- šanje Koroške?

Odgovor: "Mi mislimo da je to vprašanje mogoče rešiti edino z do- govorom med obema narodima, to je izmed demokratske Avstrije z ene in druge strani demo- kratske Jugoslavije. Mi komunisti smo prvoobrca za tak prijateljski dogovor, ker smo obnem najdo- ločnejši nasprotniki fašističnih metod podžiganja naroda proti narodu. Mi smatramo da bodo ev- ropski narodi, kateri so doprine- li tako ogromne žrtve v tej vojni, katero je povzročil fašizem, res zbrali vse svoje zdrave in de- mokratske moči ter na ta način reševali svoje notranje probleme v prijateljskem dogovoru in spo- razumu, posebno pa, da se očisti vsako in tudi najmanjšo sled fa- šističnih elementov."

Glede odnosov med Jugosla- vijo in Avstrijo, predstavnik Ko- munistične stranke Avstrije je de- jal naslednje: Medsebojni odno- šaji med obema državama mora- jo sloneti na dobrih prijateljskih odnosajih. Uslovi za take odnoš- je so povoljni že radi dejstva, da so Jugoslovani prožili ne malo pomoč avstrijskemu narodu v o- svobodilni borbi izpod fašistične- ga suženjstva."

NAZADOSTNA POMOČ JUGOSLAVIJI

Beograd — Šef UNRRA misije v Jugoslaviji, Selgečič, je podal zunanji poročevalcem izjavo v kateri navaja stradanje ljudstva kljub zavezniške pomoči. On pravi, da so zavezniške oblasti obljubile nuditi materialno pomoč Ju- goslaviji, toda svojih obljub niso izpolnile.

Kakor je bilo javljeno po prejš- njih poročilih, v Jugoslaviji naj- več primanjkuje prevoznih sred- stev. Zaradi prevoznih sredstev je nemogoče prepeljati hrane in druge potrebščine v oddaljene mesta in vasi. Mnogi ljudi se zaveda svoje smrti prihodnjo zimo ako ne pride najmanj 6.000 troidrov pred septembrom mesecem.

Ako bi državljani držav bi so v stanju nuditi pomoč kot Zdrže- nih držav, Kanade, Južno Ameri- ških republik, Južne Afrike, Av- stralije in Nove Zelandije mogli videti na svoje oči bedo in trpljen- je Evrope, posebno vzhodne Evro- pe, zagotovo bi ne mogli mirovat dokler bi ne prisiliti svoje državne oblasti na odpošiljanje hrane, oble- ke, obuvene, zdravila itd., nujno potrebnim ljudskim množicam. Posebej je to važno glede že ob- ljubljenih pomoči z strani zavez- niške oblasti, da ne odlaša, ampak izpolni svoje obljube sedaj, ko je nujnost največja.

Prihodnja zima bo menda ena od najbolj resnih za tisoče lju- dstva v Evropi, tako zaradi sta- novanj, posebno pa hrane in oble- ke. Kajti že sedaj ni slučajno, da umira ljudstvo vsak dan zaradi pomanjkanja hrane v Bosni, Her- cegovini in drugih krajih Jugos- lava ije", je dejal Selgečič.

LAVAL SE PREDAL

Madrid — Fašistična vlada ge- nerala Franka, je končno izročila francoskega kvizlinga, Laval, britski in ameriški oblasti.

Laval, kateri je vžival gostoljub- nost fašističnega diktatorja Fran- ka v Španiji, kljub temu, da je francoska vlada zahtevala njego- vi izročitev, se je začudeno pona- šal, češ kako je mogoče tako po- stopati z njim? Najbrž, da Fran- ko skuša igrati vlogo "popravlje- nega fašista" zaradi izhoda volite- v v Angliji, kjer je zmagala labor partija, katere je napovedala odstranitev njegovega režima.

Govor maršala Tita v Novem Sadu

(Predvedeno v slovenščino)

Dosedaj sem vedno poudarjal našim meščanom, kmetom in de- lavcem njihovo nalogo za delo, da prisitnejo z vsemi močmi pri ob- novitvi naše opustošene domovi- ne. Danes sem pozval našo vojno- no samo da zavaruje mirno rekonstrukcijo naše dežele, tem- več da pri tem delu pridno poma- ga.

Kot glavni poveljnik jugoslo- vanske vojske pozivam vse naše borce, da tudi oni napnejo vse svoje sile za ponovno zgraditev onega, kar je porušena, da pri- pomorejo graditi boljšo bodočnost. Prepričan sem, da bodo dobro izvršili svojo nalogo. Danes so vsi naši narodi enakopravni v skupni domovini, v kateri ne bo nikakega vzajemnega sovraštva ali prisiljenosti, temveč bo vsak- do izmed njih lahko ponosno re- kel: "Državljan sem nove demo- kratične federativne Jugoslavije."

Res je, da je naša dežela uni- čena, toda imel sem priliko sre- čati se z osebami iz drugih drž- av, državniki iz naših sosednjih držav, ki imajo dobre namere, ki se naravnost čudijo, kako jo mog- la Jugoslavija — po besnem vi- harju, ki jo je zadel — uspešno se povrniti iz borbe tako čista kot iz ognja, z njenimi narodi ze- dinjenimi in pripravljenimi po- stopiti se vseh potežkoč, žrtvova-

ti vse za graditev boljše bodoč- nosti. Na to smo ponosni.

Ni to samo slučajnost, da nam mnogi naši sosedje, sosednji na- predni narodi, da — vsi zapredni elementi sveta in naši zavezniči — danes ne zavidajo, temveč nas občudujejo, ker smo bili zmoini vzdržati se močni in ker smo močni tudi danes. Toda močni smo danes radi tega, ker smo stopili v borbo močni v duhu, pri- pravljeni rajše umreti v borbi, kakor pa živeti v sužnosti in skloniti naše glave. Močni smo,

Ameriški senat odobril svetovni čarter

Washington — Ameriški senat je zadnjo soboto z 89 proti 2 gla- sa odobril svetovni čarter Medna- rodne Organizacije, katerega je podpisalo 50 predstavništev Združenih narodov na konferenci v San Francisco.

Glasovanje za svetovni čarter, katerega je pokojni predsednik Roosevelt pomagala sestaviti kje- Narodov, se je vršilo 107 dni po njegovi smrti. Senatorja ki sta glasovala proti, sta William Lan- ger, North Dakota in Henrik Shipstead, Minnesota, oba repu- blikanca.

ker smo verjeli v končno zmago; premagali smo sužnost z našo ve- ro in našim globokim zaupanjem. Naša vera v zmago ni slonela sa- mo v naših lastnih silah, katere nismo nikoli precenjevali, tem- več tudi v dejstvu, da nismo pod- cenjevali naših sovražnikov.

Naša moč je slonela v zaupa- nju v našo veliko zavezništvo Sov- jetsko zvezo in v voditelja-genija velike Rusije — generalisima Sta- lina, kot seveda v naši veri v moč naših velikih zaveznikov. Sov- jetska zveza nas je navdala z zaupanjem v našo lastno moč. Ni- smo se zmotili. Vzdržali smo. In kar je šeleč, sedaj smo ojačili to povezanost krvi, doseženo na boj- nem polju, z vsemi diplomatski- mi formalitetami. Danes obstaja nerazrušljiva zveza z Sovjetsko zvezo. To je garancija za našo mirno obnovo in nas navadajo z zaupanjem, da bomo dosegli tu- di ono drugo zmago, in to je ure- ničenje preorojanja naše domovi- ne in zgarditve boljše in srečnej- še prihodnosti za naše bodoče ro- bode.

Ne smemo dopustiti, da bi nam že doseženi uspehi napuhili naše glave. Kajti ti uspehi so bili zelo draga plačani. Ti uspehi nas morajo okrepiti, da se lotimo de- la še z večjo živahnostjo, da sou- vrstimo vse naše pozitivne sile v eno smer, to je v smer, da uredimo tiste ideale, za katere so

se borili najboljši sinovi naših na- rodov. Narod nam je pripomogel do zmage, narod nam je omogočil prenašati vse hude potežkoče.

Vsled tega je smešna kritika in upanje onih, ki mislijo, da je naša dosedanja zgradba le umet- no zgrajena ter da jo je ravno ta- ko lahko spreminiti kot staro Ju- goslavijo, ki se je sesula. To je res smešno. Človek lahko spozna, da ne poznajo realnosti. Narodna vlada, resnično ljudska vlada, bo premagala vse težave. Tudi pri tem ji morate pomagati.

Morda v mnogih krajih naše narodne oblasti niso ono, kar bi (Nadaljevanje na 4 str.

Poraz Japoncev v Burmi

Rangon — Britska 12 armada je menda izvedla najmočnejši na- pad na sovražne postojanke, 28 japonske armade, kateri se more zabeležiti v teku enega tedna. Glas- som vojnega poročila, japonska 28 armada je bila popolnoma raz- bita na tem mestu.

Medtem so ameriški in brit- ski letalonosi z letali napadli ja- ponsko pristanišče, Hamamatsu, 120 daleč južnovzhodno od Tokia. Tem so se pridružile bojne ladje in z vso činkovitostjo streljale na mesto, ter pri tem razrušile mili- tarne instalacije in druge važne objekte.

“EDINOST”

Published weekly at
206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. F.

EDINOST

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.
Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenar-
čenih člankov in dopisov se ne vrača.

Značaj volitev v Angliji

Zmaga britanskega delavstva nad reakcijo ter nje-
no notranjo in zunanjo politiko, je presenetila ne samo
strahovito poražena britske torijevce, ampak tudi vse
druge optimistične napovedi izhoda volitev v Vel.
Britaniji. Toda najmanj tako poraznega izhoda so prič-
akovali britski torijevci, kateri so zadnjih deset let
vladali z popolno večino v poslanski zbornici in tudi vlad-
nem kabinetu. Plačilo ki so ga dobili pri sedanjih volit-
vah se razlikuje ne samo v tem, da je 11,962,678 voliv-
cev glasovalo za kandidata Labor Partije, ampak tudi v
tem, da so poraženi pri sedanjih volitvah več kot za po-
loovico svojih poslancev, kakor so jih imeli v prejšnjem
parlamentu.

V prejšnjem parlamentu konservativci so imeli nad-
polovično večino, oziroma 358 poslancev, Labor Partija
163, liberalna stranka 18 in komunistična stranka 1. Te
številke v primeru z sedanjim rezultatom glasov posa-
meznih strank, so končno najbolj jasno merilo strahovi-
tega poraza, ki so ga doživeli britski torijevci in njim
naklonjena reakcija tako v Vel. Britaniji, kakor tudi na
zunaj Vel. Britanije. Kajti v marsikaterih ozirih poseb-
no pa v mednarodnih, posamezni reakcionarji krogi so
polagali ne malo nade, da pridejo zopet na krmilo tori-
jevci, kateri bodo oživljali ču tudi pod drugačnimi okolšči-
nami, Minhenaško politiko.

Da — faktično britsko delavstvo in ljudstvo v ogrom-
ni večini, je spregovorilo sicer drugačnega pomena besed-
de pri volitvah, kakor so pričakovali torijevci in njihovi
sopotniki. Churchill je v svoji predvolilni kampanji na-
povedoval tako "možakarsko": "Splošno večino ali pa
ponovne volitve". Izgleda, da je baziral svojo napoved
izključno na podlagi svoje "popularnosti" za časa vojne
v Evropi, ter pri tem popolnoma prezrl dejstvo nove po-
vojnne dobe, katera je na svojem pohodu posebno v Evropi.

Mr. Churchill je dejal nekoč v svojem govoru glede
narodne zavesti narodov Jugoslavije: "Narodi Jugosla-
vije so našli svojo dušo". Toda britski narod je našel od-
govor pri sedanjih volitvah z ozirom na dosedanjo politiko
britskih torijevcev. Manifestiral je svojo narodno
solidarnost v znaku še trdnejšega prijateljstva z Sovjetsko
Unijo, hitrejšega ekonomskega in gospodarskega
napredka v duhu ljudskega progressa, medsebojne ko-
operacije z vsemi svobodoljubnimi narodi pri izgraditvi
trajnega in pravičnega miru. Odrekel se je sicer ene po-
korščine, da postane svojevrstno sredstvo za obrambo
razpadajočih mornarij in preživelih sistemov v Evropi.

Iz tega stališča je prof. Laski, predsednik ekzeku-
tive Labor Partije napovedal, da je treba izbrisati sramo-
tni znak Minhenaške politike, katero predstavlja faš-
istični režim generala Franka v Španiji. Dejaj je tudi
to, da kot stranka, zagotovo ne bo podpirala ali pa da-
jala oporo razpadajočim mornarij in preživelim
sistemom".

Labor Partija je zmogla z nadpolovično večino iz-
voljenih poslancev, kar pomeni, da niti ena stranka po-
samezno ali vse druge skupaj, ne more ovirati pri izvaja-
nju njenega programa, kateroga je podala pred volit-
vami. Ali izvede svoj program v življensko stvarnost, bo
seveda odvisno na prvem mestu od njenih voditeljev v
vladi sami in na drugem od delavcev in delavk ter ljud-
stva v splošnem. Kakršen koli izgovor posameznih nje-
njih voditeljev, kateri se v resnih vprašanjih radi izogiba-
ljejo takojsne akcije, ne bo držal vode. Kakor stranka
tudi njeni voditelji so zdaj pred gotovim dejstvom
svoje oblasti za izvedbo večje socialne pravičnosti, go-
spodarskega in ekonomskega napredka in predvsem pa
izgraditev trdnejše mednarodne sigurnosti za pravičen
mir, kooperacijo in sporazum med narodi.

Drzna izjava

V prejšnjem iztju Edinosti, smo priobčili izjavo V.
Maček-a, katero je podal zunanjemu poročevalcu nju-
yorškega "Times-a", C. L. Sulzberger-ju, nekje v Parizu,
kjer se točasno nahaja. Ta njegova izjava je tipičen izraz
stare okorele reakcionarnosti, katera je preevala vse
bivše jugoslovanske režimovce ne glede na to, kako so
nekateri zagovarjali seperatizem, drugi protinarodno di-
ktaturo in tretji se zopet udingjali zaradi svojega dobi-
konnosnega položaja vsaki odredbi proti resničnim intere-
som narodov Jugoslavije. Njegova izjava pa bi ne bila
toliko važna z ozirom, da je zbežel iz Jugoslavije pod
zaščito nemških in vstaških bajonetov, ter kakor pravi,
da se je predal zavezniški armadi in tako dospel v Pariz,
ako bi se ne ujemala s izjavo glavnega odbora H.S.S.

Izjava glavnega odbora v tem oziru resnično potrju-
je to, za kar se dolži glavni odbor, namreč da ne dela v
interesih bratske sloge in edinstva izseljencev iz Jugosla-
vije, najmanj pa v duhu narodnih interesov narodov Ju-
goslavije.

Narodi Jugoslavije so v lastni krvi ostvarili svoje
bratsko edinstvo, položili fundamentalne pogoje za ostva-
ritev svoje nacionalne svobode in enakopravnosti, pač
tako, kakor niso niti v sanjah zamišljali vsi bivši reak-
cionarni voditelji, vključujoč Maček in njegovi ožji sopot-
niki. Ti fundamentalni pogoji slone na granitni skali, kate-
ra se imenuje meso in kri narodov Jugoslavije. Toraj sto-
krat prevelika cena, da bi se pečali z onimi "voditelji",
kateri so vsled svojih pasivnih in negativnih pogledov na
dogodke zaostali daleč za ljudskimi množicami.

V prejšnjih časih so poveljevali posamezne "muče-
nike". Današnja doba pozna narodne heroje, kateri so
na čelu krvave borbe se udeleževali in vodili svoj narod
v pravcu njegovega resničnega osvobodjenja. Z to resnič-
nostjo bi se morali sprijazniti posamezniki v glavnem
odboru H.S.S, ter graditi močno edinstvo med kanadskimi
Hrvatji, Srbi in Slovenci, da utegnajo zaslužiti spoštovanje
tako izseljencev tukaj, kakor narodov Jugoslavije.

Fašistično domobranski teror nad Slovenci

(Nadaljevanje)

"Teža Čoša smo ustrelili mi,
ker je bil znan vodja banditov."
22. V. je domobranska drhal
prenočevala pri Mariji Zupančič
v Dol. Nemški vasi. Drugo jutro
že ob 5. zjutraj je prišla po Fran-
ca Gričarja, mlinarja pri Dol.
Podborštu, s pretevo, da mora v
internacijo. Odnegli so ga proti
Ivanji vasi pri Mirni peči in ga
tam ustrelili v tilnik. Po umoru
so se morili vrnili na njegov dom
in ga izropali.

23. V. ponoči so odpeljali na
Dolu pri Borovnici Stankota Ko-
rošča, železniškega delavca. Ker
se je branil, so trdili o sebi, da so
partizani. Gnali so ga na želez-
niško progo pod gozdom in ga tam
ustrelili. Noben morilec ni znan.
Pred ljudmi govorijo, da je bil
ubit, ker je bil verjenzik!

32. V. je prišel krovok Marko
Jakoš s patrolo 15 mož v vas
Drago nad šent Rupertom. Z njim
so bili domobranci France Metel-
ko, Anton Hočevar z Vrha, Franc
Gorenec iz Vihre in Franc Kolar z
Jesenic. V Dragi je živela Angela
Florjančič, mati 17 mesecev star-
ega otroka, kateremu je bil oče
Ivan Metelko, domobranec iz Rož-
enberka, brat gori imenovane
Franca. Po to Angelo so prišli
zlikovci in ji strgali otroka z na-
ročja. Ona pa se je vrgla na tla
čuč, da ne gre nikamor brez ot-
roka. 2 domobranci pa sta jo po-
grabila za noge in jo vlekla daleč
od hiše, končno so jo umorili s
6 strelji iz brzoštelke. Poročilo
pravi, da je Franc Metelko izvr-
šil zločin po naročilu svojega bra-
ta Ivana, da bi se tako rešil ob-
veznosti do matere in otroka. Ker
je vodil to drhal podnar. Jakoš,
je s tem dokazano, da se da dr-
hal domobrancev najeti tudi za
navadne umore.

Ob tej priliki so zalotili parti-
zanskega dezertarja, mizarja iz
Drage, Slavkota Bartoljca, mu pri
Homu s kopitom razbili glavo in
ga nato še ustrelili, odpeljali pa
so kmečkega sina Venclja Simon-
čiča.

26. V. so domobranci izvršili
preiskavo pri Francu Florjančiču
pri Sv. Urhu v kraju Mokronog.
Grozilo so njegovi 65 letni materi
Mariji, da ne zasluži drugega, kot
da jo ustrelje. Pred odhodom so si
še privoščili peklenško lupščino.
Na svinjaku so montirali italijan-
sko bombo tako, da bi ob najmanj-
šem dotiku eksplodirala. K sreči
je to domača hči opazila in jim
očitala, zakaj so postavili bombo.
Eden je dejal v zadregi, da so se
samo šaljili in da naj tega ne po-
ve nikomur. Preden so odšli, pa
so hišo okradli.

V noči od 28. na 29. V., je do-
mobranska patrola iz Kostanjevi-
ce iskala družino aktivista Jožeta
Sprčića iz vasi Planina in Marijo
Božičevo iz Prašne vasi. Ker pa
so vsi pobegnili, so okrog hiše
metali bombe in streljali v klet.

OTROCI SE GREDO PARTI- ZANE — DOMOBRAHCI JIH POBJLJAO

Povsod na osvobojenem ozem-
lju se otroci igrajo mlade partiz-
zane — pionirje. Nosijo lesne puš-
ke in uprizarjajo spopade. Niče
noče biti Nemec ali domobranec,
in če že kdo mora biti zaradi ig-
re, mora biti tudi premagan.

Tako je 11 letni Franček Reich
28. V. na Tolstem vrhu nosil lese-
no puško kot igračo. Prišla je do-
mobranska patrola in nevarnega
nasprotnika — na mestu ubila.

Teža dne so se menda ti junaš-
ki borci spravili prav na otroke.
V vasi Škerjanec pri Stopičah je
pasel kravo 12 letni Jože Vesel.
Domobranci so ga obstrelili, med
potjo v bolnico pa je izdihnil. Krav-
vo — in zato jim je šlo — so
odgnali v svojo postojanko.

PRIPRAVITA SE NA SMRT IN MOLITA

29. V. je 200 domobrancev na-
padlo partizansko patrolo. 4 pade-
le vojake so domobranske zveri
razmesarile. Niti mrtvim ne pri-
zanašajo.

Teža dne so zaklali nekega že-
lezničarja nad železniško progo v
Dolu pri Borovnici. Ljudstvo ka-
že na "Črno roko", ki jo Nemci
kljub praznim grožnjam, da bo-
do streljali talce izmed domobran-
cev, ako bo "Črna roka" še dalje
divjala, puste mirno dalje moriti
mirne prebivalce. Saj je iztreb-
ljenje slovenskega naroda v nje-
hovem načrtu.
V vasi Dobec so kradli ljudem
hrano, v Bezuljku so aretirali Jo-
žeta Obrezo. Naše ljudi jim je iz-
dajal Janez Leskovec iz Dol. Je-
zera.

30. V. je naša NOV napadla
Tržišče, razbila posadko, zapleni-
la vojni material in druge spise,
ki leže pred menoj. Iz Novoga
mesta je nato prišel v Tržišče tak-
ozvani "Udarne bataljon" ali
kratkot "O". Temu pripadajo tudi
sledišči domobranci: Lado Kotar
iz Kalca pri Mirni, Milan Maren,
Stanko Zupančič in Žagarjev Ivan
z Jezera pri Trebnjem, Ludvik
Mežnar, Franc Strajner iz Treb-
binca pri Mirni, Gričar iz Podbor-
šta pri Trebnjem, Dragan iz Češ-
njice pri Trebnjem, Franc Pevc in
Janez Koprivec iz Zabrđja pri
Mirni.

MORILSKA TOLPA: UDAR- NI BATALJON "O"

30. V. je naša NOV napadla
Tržišče, razbila posadko, zapleni-
la vojni material in druge spise,
ki leže pred menoj. Iz Novoga
mesta je nato prišel v Tržišče tak-
ozvani "Udarne bataljon" ali
kratkot "O". Temu pripadajo tudi
sledišči domobranci: Lado Kotar
iz Kalca pri Mirni, Milan Maren,
Stanko Zupančič in Žagarjev Ivan
z Jezera pri Trebnjem, Ludvik
Mežnar, Franc Strajner iz Treb-
binca pri Mirni, Gričar iz Podbor-
šta pri Trebnjem, Dragan iz Češ-
njice pri Trebnjem, Franc Pevc in
Janez Koprivec iz Zabrđja pri
Mirni.

Ti zlikovci so dne 2. VI. ripe-
ljali iz Gabrijeva v Mokronog 61
letnega vpkojenega rudarja Mar-
tina Simončiča, ki je mirno živel
v svojem stanovanju, ga brez po-
voda obdoližili, da kot vaški zašč-
ičnik deluje proti njim in ga brez
zaslišanja ustrelili.

Bil je splošno priljubljen, miro-
ljuben in zaveden Slovenec, ki je
živel le sam zase.
Enako usodo so namenili 58
letni Mariji Praznikovi, ki pa se
je skrila pred morilci in tokrat
še utekla krvavi usodi. Umorili
pa so jo pozneje dne 8. VI. ker
sta njena sinova padla kot borca
NOV.

Na pohodu proti Mirni so I. VI.,
v gozdu Kot ubili 43 letnega re-
veža gluhega in bolnega Bosanca
Nikola Jolančiča, ki je nepismen
in sploh omejen.

Z rafalom iz mitraljeza so na-
padli in težko ranili 82 letnega
mlinarja Matijo Jarca iz Zabrđja,
ko se je nič hudega sluteč vračal
iz Mirne. Jarc, ki je imel 2 sinova
pri domobranci, je nekaj dni nato
izdihnil.

Iz Bistrice so odpeljali 15 let-
nega dečka Boža Zajca.
Razen teh nasilij pa so tega
dne ubili na svojem pohodu par-

tizana Martina Kozlevčarja iz
Gor. Jesenic, ki je ležal doma bo-
lan, in 35 letno ženo postajnega
načelnika Barico Bedenkovičev
mirno žensko, ki je živela samo
za svojo rodbino. Domobranci so
jo vlekli za lase, jo klofotali, po-
bili s kopiti pušk in jo končno
ustrelili.

Aretirali so tudi Alojza Flor-
jančiča, kmeta in gostilničarja iz
Bistrice pri St. Rupertu. Pred od-
hodom je vzel s seboj 5000.-lir
in rekel ženi Vidi, da ne ve, kam
ga bodo peljali in da bo mogoče
denar potreboval. Gnali so ga
proti Mokronogu, ga blizu pokop-
ališča ustrelili in mu vzeli denar.

Prav taktat je mokronoški
župnik Janez Sladič pokopaval 4
v boju padle partizane. Domob-
ranci so pridrevli na pokopališče
in vlekli s seboj truplo umorje-
nega Alojza Florjančiča, zahte-
vajoč od župnika, da naj truplo
vrže kar v odprto jamo k partizan-
om. Med divjaki je bil posebno
glasen bivši Florjančičev hlapec
Leopold Tratar. Župnik je dal
odkloniti z besedami:

"Tu noter ga ne boste dali!
Odnosite ga stran, ali vsaj pokrij-
te! Kakšna vojska pa ste, ki take
stvari počenjate in to vpričo
civilistov!"

Ves razigran se je nato Tratar
s kolesom odpeljal proti žlostni-
ni gori poročaj — uspehu.
Kakšna vojska! "184. Domob-
ranci... so plemeniti narodni
borci, ki se viteško bore..."

6. in 7. VI. sta Mirno pretresli
dve zverstvi, ki bosta ostali neiz-
brsni v spominu prebivalcev.
6. VI. je 300 mož domobrancev in
nekaj Nemcev udrla s hriba Ro-
je v Mirno. Med ljudmi, ki so be-
žali, je bila tudi gostilničarjeva
žena Jožeta Kolencova. Pod Ra-
dovljico so jo ustrelili v vrat in
pobili. Sezuli so jo, ji dvignili kri-
lo in razkoračili noge. Tako je
truplo ležalo do drugega dne.
Njenega moža Janka Kolenca pa
so domobranci zajeli pri Blažiče-
vi tovarni. Naj prej so ga prisili-
li, da je moral prebeliti napise,
ga poslali s spremstvom po vino,
končno pa odvlekli v hrib Trbinc,
ga tam ustrelili in mu razbili gla-
vo, ga izropali, truplo pa odvlek-
li v grmovoje. Iz stanovanja so od-
nesli vse kar so mogli, ostalo pa
so demolirali.

Udarne bataljon "O" je ostal
7. VI. še v Mirni. Domobranci ni-

kogar niso pustili k truplom
umorjenih. Ljudstvo pa je veseo
vedelo, kaj so krovokli storili.
7. VI. se je na dvorišču Blaži-
čeve trgovine pogovarjal učitelj
Franc Lunaček iz Mirne z Josi-
pom Blažičem in Leopoldom Fu-
žino. Ko so opazili, da so začeli
domobranci obkoljevati dvorišče,
sta slednja dva pobegnila. Luna-
čak pa so ujeli in ga drugi dan
odpeljali proti Tržišču. Njegovo
truplo so našli zasilo zagrebno
ok sklađišču oglja pri Bistrici.
Ubit je bil s krampom, glavjo je
imel razbit, bil je izropan. Za-
pustil je ženo in tri nedorasle ot-
roke. Med domobranci, udeleženi-
mi pri umoru Kolenčevih in Lu-
načka, je bil tudi domobranec
Ivan Zogar z Jezera pri Ponikvah.

PA NE SAMO "O" ...

V istem času je krovok Marko
Jakoš s svojo bando pobil 47 let-
nega Antona Pečka iz Svinjske-
ga in begunca Mlakerja.
Dne 30. V. so domobranci iz
Povhovega gradca odpeljali
Tončko Koritnikovo iz Črnega vr-
ha in jo na poti brez zaslišanja
pobili.

1. VII. so domobranci iz Horju-
la do nezvesti pretepli Franceta
Korenčana in odpeljali Nežo Ce-
sarjevo iz Polhovega gradca. Naj-
hujše se je obnašal izmed domo-
brancev Ivan Velkavrh.

V Novem mestu je bil ustrel-
jen kmečki delavec Franc Avsec.
3. VI. so domobranci na Vrhn-
ki razposlali 300 pozivov za mo-
bilizacijo. Od vseh se je priгла-
silo 10, ostali pa so se izgovarja-
li. Odgovarjali so na vprašanja:
"Ali si zoper komuniste? Ali si
katoličan in zaveden Slovenec?
Ali si domobranec?", da niso za
nobena.

Na Otovniku pri Šmarjeti so
ubili partizana Hrstarja, ki je
bil doma na dopustu ter ujeli in
odpeljali Štrbana.

V okolici Grosuplja so zopet
ubili več domačinov, Nemci pa
so krivce vzeli v zaščito s tem, da
so jih odpeljali v Ljubljano pod pre-
tevo, da bodo izročeni vojnemu
sodišču.

V bližini Stične so ubili starej-
šega moškega, pri tem pa je so-
deloval znani belogardist Škufca
z Vrhov pri Stični.

1. VI. so domobranci in Nem-
ci pridrali po štatenski dolini
preko Češnjic v vas Vrh in na-
padli hišo, v kateri je bil kraji-
ni odbor za Trebelno. Ubili so

Lojzeta in Jožeta Stariča. Tolpo
je vodil domobranec Anton Mik-
lič z Vrha. V njej sta bila tudi
Stanko Gorenjč iz Brezovice in
Franc Hlinka iz Malne.

2. VI. so razsajali domobranci
v Mihovem pod Gorjanci. Prišli
so k Cukajnetu in zahtevali, naj
pove, kje imajo partizani svoja
shajališča. Pretepli so ga z debe-
lo palico tako, da je oblezal v ne-
zavesti. Za njim so pretepli nje-
govega 15 letnega sina in ga od-
vlekli s seboj. Ker pa zaradi po-
skodb ni mogel dalje, so ga pus-
tili ležati ob poti, da so morali
priti domači ponj z vozom. Prete-
pli so tudi Gričarjevo dekle in
več drugih ljudi, ki so jih srečali
med potjo. Zvečer so prišli v Ce-
rov log in pri Škofovci ukrali ena-
ga vola, pri Kosu pa drugega. Ko
je sin, ki je spal v hlevu, hotel
poklicati domače, mu tega niso
dovolili.

Domobranci iz št. Jerneja so
odpeljali s seboj Ančko Udovče-
vo, a jo potem spet izpustili. Zve-
čer ob 11. uri pa so se spet vrnili
v Mihovo in Udovčevu umorili s
4 strelji v vrat in 3 v prsa. Ukra-
dli so ji 3000 lir in vsa živila. S
seboj so odgnali Tilko Zagorče-
vo iz Zg. Vrhpolja in jo v št.
Jerneju zaprli.

RAZMETALI SO MU MOŽ- GANE PO DVORIŠČU IN STRANIŠČU

3. VI. je bila po domobranci
napadena partizanska patrola 5
mož, blizu vasi Kot. Vodjo patro-
le, Staneta Rota so ujeli in ga ta-
ko zversko zaklali da je bil ves
preboden od noža. 2 partizana
sta utekla. Od preostalih dveh, se
je eden, Franc Jakše, ranjen od
strelcov predal in dvignil roke.

Kljub temu so ga ubili z rafalom
iz mitraljeza in mu sezuli čevlje
ter obrnili vse župe. Drugi vojak,
Lojze Brezec, pa se je skrll ran-
jen v Vincah pri Gidovih. Do-
mobranci so ga našli, ga najprej
pobili s kopiti, nato ustrelili,
mrtev ga so razmrevarili in mu
popolnoma razbili glavo. Mož-
gane so razmetali po dvorišču
in stranišču. V vasi Breze so
si umivali roke in okrvavljene
čevlje. Hvalili so se proti ljudem,
da so spet opravili dobro delo, ko
so spravili na oni svet 3 komu-
niste.

Vodja domobrancev pri teh
zverstvih je bil narednik Anton
Gorše, p. d. Dančev iz Dol. vasi
št. 71. Jaskaeta je ubil Henigman,
mizarski pomočnik iz Prigorice
št. 69.

O tem Goršetu imamo podrob-
nejše podatke. Dne 27. IV. 1944
se je v Prigorici izrazil da je
treba pobiti vse simpatizerje OF in
da bo on vse pobil. Dne 2. VI.
1944 je v Danah tolkel z brzo-
strelko in vpil: "Če ljudje ne bo-
do nehali delovati s partizani, jih
domobranci ne bodo več pošiljali
v Nemčijo, ampak na mestu po-
strelili." Gorše dejal tudi naroči-
la za mučenje. Njegova pomočni-
ka pri tem sta Jože Henigman in
Franc Gorše, ljudje pa ga pozna-
jo kot krovokla pod imenom
"Dančen".

Anton Gorše je tudi v zvezi z
umorem 19 letne študentke Pav-
le Bojčeve, ki so jo Nemci ob
ofenzivi internirali v Trstu, a po-
znejše izpustili. Gorše pa jo je v
Ljubljani aretirali in odgnal v za-
pore "belgijske" vojašnice. 28.
XII. 1943 je bila najdena na Go-
lovcu. Junija sta se pohvalila
Gorše in dijak Jože Oražen iz
Prigorice, p. d. Jakopčev v Nem-
ški vasi: "Teža črnega hudica
smo tudi ubili v Ljubljani" in sta
pokazala sliko Pavle Bojčeve.

“MASČEVANJE” ZA TUR- JAK IN GRČARICE

5. VI. so udri domobranci iz
Stične v Sušice, okraj Krka in is-
kali mlinarja Glavnca p. d. Žagar-
ja. Ker ga niso našli, so se spravi-
li nad njegovo ženo Rezko Glava-
novovo. Komendant je vprašal
svojo tolopo: "Kateri ste bili na
Turjaku?"

Znano je, da je septembra 1943
naša vojska strla poslednji od-
por bele garde, ki je zavzela
grad Turjak in vas Grčarice.
Oglasili so se štirje. Te je ko-
mandant določil in so začeli ženo
neumisljeno pretepati. Ko so se
že upehali je velel razbojniški po-
glavar:

"Se 4 za Grčarice!" In po ne-
srečni ženski so padli še štirje
udarci. Tudi v ljubljanskih zapo-
rih se tako masčevajo za poraz na
Grčaricah in Turjaku.

Glavanovo so nato odpeljali
proti Diesom. Med potjo je lopo-
ve napadla enota naše vojske. Ju-
naki so popadali po tleh, Glava-
nova pa je morala stati v ognju
in se izpostavljati nevarnosti.
(Nadaljevanje prihodnjič)

Prvi maj v luči narodno osvobodilne obrbe

Ta članek posnemamo iz govo-
va tov. Perka Venclja, radi nje-
gove važnosti poleg delavskega
praznika 1. maja, tudi o drugih
zgodovinskih momentih borbe de-
lavskega razreda in njegove od-
ločilne vloge v narodno osvobo-
diteljski borbi. Ured.

"Danes slavi napredno človeš-
tvo, posebno pa delavski razred
demokratskih dežel sveta veliki
borbeni praznik dela 1. maj v zna-
menju triumfa največjih in kon-
čnih zmag nad nemškim fašiz-
mom. Letošnji prvi maj praznuje
jugoslovansko delavstvo v osvob-
ojenih pokrajinah prvič v svo-
bodi.

Delavstvo je že od vsega početa
vodilo najtežo borbo za svoj
obstanek. Neizmerno izkorišča-
nje in brezpravlje, je delavstvo
prisililo v ta boj. Dolga in teška
je bila pot neprestane borbe, a
odločne volje ustvariti si srečo,
svobodo in človeka dostojno živ-
ljenje. Kot simbol te borbene vo-
lje, kot simbol pravega vrednote-
nja človeškega dela, je delavstvo
izbralo 1. maj za svoj borbeni
praznik, za praznik dela.

Delavstvo je proslavljalo ta
praznik v mestih in industrijskih
središčih v veličastnih proslava-
mah, poudaricami, povorkami, z
mitingi in zborovanji. Na predve-
čer prvega maja so goreli po gri-
čih kresovi, delavska središča pa
so krasili mlaji, cvetje in številne
zastave. V prvi dobi si je delav-
stvo postavilo za prvomanski
borbeni cilj 8-urni delavnik, soci-
jalno zavarovanje, politične svo-
bodščine, kot svobodo tiska, govo-
ra, zborovanja in združevanja,
Ker je bila oblast povsod v rokah
proti ljudskih sil, katerim je bil
ves državni aparat, vojaštvo in
policija je orožje za tlačenje vo-
lje svobodoljubnih delavskih mno-
žic, je jasno, da je delavstvo us-
pevalo s svojo borbo le tam, kjer
je vodilo tudi borbo za ustvaritev
prave ljudske oblasti. Reakcija
se je trudila, da razbije delavske
organizacije, da loči ročnega de-
lavca od umskega, in kmeta od
delavca, da bi tako razdvojene
delovne množice lažje zatirala in

izkoriščala. Pri tem se je poslu-
ževalo vseh sredstev, ki jih je
imela na razpolago. Z oboroženo
siljo svojega državnega aparata,
s puškinih kopiti in pendreki, je
razbijala delavska zborovanja, z
zapiranjem, mučenjem in ubijanje
delavskih voditeljev pa je
manifestirala svojo brutalno silo.

Kot drugod v svetu, kjer so vla-
dale protidelavske sile, prav tako
je postopala reakcija tudi pri nas
v stari Jugoslaviji. Oblast je naj-
strožje zabrajevala praznovanje
1. maja, kjer pa so se prvomans-
ke proslave kljub temu vršile,
jih je razbijala s surovo silo. To-
da delavstvo si ni dalo tega iztr-
gati iz rok. Kljub terorju in pre-
ganjanju je delavstvo gradilo in
utrdjevalo svojo avantgardo, Komu-
nistično partijo, je vodilo ne-
popustljivo borbo za svoje pravi-
ce. Klub terorju in preganjanju
so na predvečer 1. maja goreli
kresovi, mesta in delavski kraji
pa so bili preplavljeni z letaki,
zidovi pa popisani s prvomanske-
mi borbenimi gesli. Proslave so
se vršile po gozdovih, kjer so se
zbirale velike delavske množice
in tam manifestirale solidarnost
in borbeno voljo delavstva. V ta-
kih okoliščinah je delavstvo v sta-

Piknik, obiski in kampanja za pomoč otrokom v Jugoslaviji

Sudbury — Lokalni odbor Sveta Kanadskih Južnih Slovanov je aranžiral piknik, kateri se je vršil dne 15. julija, ne daleč tega mesta v prosti naravi. Ker sem se slučajno za nekaj časa zadržal v avtu predno vstopim na prostor piknika, sem opazoval rojkinjo Lesar, ko se je tako urno sukala in pripenjala tro bojnico v znak pristopnosti. Načelnica piknika pa je bila Mrs. Briški, kateri gre seveda tudi priznanje za njen uspeh. Vse priznanje — Katka! Ne ustraši se zlobnih jezikov, le naprej za naš narod v starem kraju.

Ali si vidi "kraljice" piknika, je nekdo gredoč pripomnil. Srbska in Hrvaška ste, kje pa je slovenska "kraljica"? Mar res, da bi Slovenci ne imeli svoje kraljice? Kar je res pa res. Zgodilo se je tako:

Slovenska dekleta so dejala, da so proti kraljici. Ne maramo kraljice — mi hočemo "maršala". In tako smo Slovenci imeli namestu kraljice, maršala" v osebi Jožeta Slovence-a. Pa še kako vroča tekma je bila med maršalom in kraljicami. Toda končni rezultat je pokazal, da je zmagala srbska kraljica, Miss Horvat. Zbrala je \$443.52, druga za njo je prišla na vrsto hrvaška kraljica, Miss Knaus, z vsoto \$171.85 in na tretje mesto pa naš "maršal" Joe, z vsoto \$116.12. Vse priznanje Jože! Sam z svoje strani je dal \$50.00.

Kot glavni govornik topot je bil R. Bozanič, kateri se je ravnokar povrnil od vojakov iz Evrope. Služil je pri britski armadi v Italiji, kjer se je tudi srečal z jugoslovanskimi partizani. Tako nam je orisal njih naporno borbo, kako so se od začetka junaško borili proti okupatorjem in njihovim hlapcem.

Iz Amerike je prišel na obisk Mr. Gorše in njegov sin, brat so-proge Mr. Tomac, tukaj dobro

znane napredne družine. Sin Mr. Goršeta služi pri zračni sili strica Sema. Istočasno pa bil na obisku tudi njegov brat iz Pittsburga, Mr. in Mrs. Tomac. Mr. in Mrs. Tomac imata pet hčera in dva sina. Oba sina služita stricu Sema. Starejši sin George, je bil poklican k vojakom 11. junija 1942. Dne 20. novembra 1944 je šel preko morja na nemško fronto. Drugi sin Viljem, je bil poklican leta 1943 in služi pri mornarici na vojnem brodu USS "Franklin Big Ben", kateri je bil poslan proti Japoncem. Oktobra lanskega leta je bil bombardiran, a se je vendar povrnil v pristanišče. Po kratkem popravku, je zopet odplul proti vsiljivim Japoncem. Dne 13. aprila pa je vojni departament naznanil družini Tomac, žalostno vest, da je USS "Franklin Big Ben" potopljen in njihov sin pogrešan. Zadnje pismo je pisal 15. marca. Toda oba imata upanje, da se morda njihov sin Viljem povrne k svojim staršem.

Iz Kirkland Lake, je obiskal družino Gorše, Mr. France Kaplan, lesni trgovec. Zatem so bili na obisku Mr. Mrs. Kužnik in njihova prijateljica Mr. Bolkovac. Prav prijazno smo se pogovarjali in si veliko povedali drug drugemu. Le po je slišati pripovedovanje o društvenem napredku, posebno sedaj ko je vsakdo pripravljen pomagati otrokom, kateri so brez svojih staršev v Jugoslaviji. Tukaj v tej naselbini glede tega so posebno že na delu naše pridne in marljive tovarišice. Prevzeti hudo potrebo obleko, obutev itd., ter poslali jim v staro domovino.

V zadnji izdaji lista, je prišlo do pomote glede rojaka F. Curhalek. Namreč rečeno je tam, da si je zlomil roko, pravilno bi se moralo glasiti, da si je zlomil nogo. Naj oprostite tej pomoti.
Franc Zaic

Ni sile, ki bi mogla razdružiti narode Jugoslavije

Toronto. Veliko je bilo zanimanja za narodni okrožni piknik, katerega so priredile tri bratske "Zveze" Slovencev, Hrvatov in Srbov v južni Ontario, dne 22. julija, pod imenom "Titov dan" v port Wheeler-ju.

In resnica je. Ko se že pripravljala nekaj takega da vzame veliko časa in truda, da se vse pripravi za udeležence piknika in da se kolikor mogoče zadovolji vsakega posameznika. Ravno tako je z udeleženci kateri so bolj oddaljeni od mesta kjer se je odvijal piknik, da se pripravljajo za tak poset več dni, kajti nekateri so tudi prišli več sto milj daleč in z tem izrazili svojo solidarnost naroda.

Udeležba je bila velika iz vseh naselbin. Računa se, da je bilo več kakor tri tisoč udeležencev, kar je jako veliko ako vzamemo v poštev današnjo transportacijo s katero imamo veliko potežkoč.

Udeleženci iz Toronta, ki je oddaljena kakih 70 milj, so se morali tega dne kateri so se opeljali z ladjo vstati zgodaj zjutraj, kajti prva ladja je odplula že ob osmi uri dopoldne. Vožnja je trajala dve in pol uri po vodi in potem pa še z avto-busom kakih 15 minut, tako, da so prvi posetniki prišli na mesto piknika ob pol dvanajsti uri. Vožnja na piknik je bila jako lepa in vesela, kajti videlo se je veliko znanih in veselih obrazov. Seveda petja in godbe tudi ni manjkalo in v tem se je posebno pokazala mladina. Ko smo dospeli na mesto piknika so nas najprvo pozdravili pri vходу dve velike zastave z petokrakom na beli progi, kar je napravilo na udeležence takoj še večji utis, veselje in ponos. Takoj ob vstopu se je začelo in potem ponajvše cel popoldan seganje v roko in vprašanja: kako se imaš, koliko časa se že nisi videli, kje živiš, kaj delaš itd. tako da ni bilo časa za kako drugo mišljenje ali pogovor.

Piknik je bil jako dobro pripremljen, z vsakovrstno jedajo in pijačo, kakor tudi sladoleh in drugo. Za vse to gre največ pohvale tistim, ki so se trudili in delali na tem, da je bilo vse tako lepo urejeno in ki so žrtvovali svoj čas v ta namen. Tudi program piknika je bil kolikor mogoče urejen, kateri je bil sestavljen z tamburaškimi zbori, petja, harmonik, govornikov in tekmovanje mladih deklet. Poleg tega bi se morale tudi vršiti vsakovrstne tekme, katere pa zaradi velike vročine so bile odpovedane.

Za prvenstvo deklet so nastopile: Slovence, Hrvatice in Srbinje, in sicer za Slovence: Mary Anzin Toronto, Mary Bukovec St. Catharines, Angela Zakrajšek, Port Colbourne, in Mary Brkovec, Hamilton. Hrvatice: Helen Vidlin Toronto, Anni Prpic, Ha-

milton; Mary Stanic, St. Catharines, Nada Nedic Niagara Falls, Barbara Igerič Welland, Srbinje: Vukica Relja Toronto, Olga Bičan Windsor. Prvo nagrado je dobila Hrvatica iz Toronta, Helen Vidlin drugo, Slovenka Mary Bukovec St. Catharines, tretja Anni Prpic Hamilton. Vsa ta dekleta so marljivo nabirale in se trudile za tako velik uspeh, kar se jim mora dati največ pohvale v njihovem marljivem delu. Zal temu za sedaj še ni točnih podatkov koliko glasov so imele vsaka od zgoraj navedenih deklet, kar pa bo objavljeno kakor hitro dobimo natančne podatke. Seveda pozabiti ne smemo vse tiste kateri so šli nabiralkam v pomoč s tem, da so jih podpirali po svoji možnosti.

Seveda Slovenci smo želeli zmagati Slovenski, Hrvati Hrvatice, Srbi Srbinje, itd. Toda zmago iz zavesti, da je bratska sloga in edinstvo treh narodov, končno in edino močno sredstvo tako za narodne interese, kakor tudi društveni napredek treh bratskih narodov.

Ta dan smo manifestirali bratsko slogu. Kajti vsak je bil videti vselega obraza, vljudnega ponašanja, tu in tam tudi klicanju

zdravic v pogovoru, posebno pa ob izreki imena maršala Tita.

Ker se je v tem času tudi mudil na pikniku Dr. Colin Dafoe, kateri se je povrnil z Jugoslavije maja meseca t. l. in kateri je poleg drugega tudi izjavil, da kolikor je on videl, da je ni sile na svetu katera bi mogla razdružiti narod Jugoslavije obnemem pa tudi da ga ni naroda ki bi se mogel primerjati z narodom Jugoslavije kateri z veseljem prenosa bolečine katere mu je zadal sovrainki, kajti privedel jih je do spoznanja, da samo z druženjem se doseže svoboda in pot v lepšo bodočnost.

Uspeh piknika je bil veliko večji kakor pa se je pričakovalo, kar pa gre tudi največ zahvale posameznim odsekom treh bratskih zvez, ki so delali nato da so zbrali vse moči da je bil ta veličastni dan tako dobro obiskan. Z tem je južni Ontario zopet pokazal da, se zaveda potrebe danasnje države.

Ta za nas jako pomemben dan bo ostal nam v spominu še dolgo časa, in obnemem je pa upati da se kaj takega zopet ponovi ob najlepši priložnosti.

J. Sherjak.

O raspustu ljudskih sodišč v Primorju

POJASNILO: Čim je bil v Sloveniji osvobojenem kak okraj, so bile razpisane svobodne volitve, potom katerih je narod sam izvolil in postavil svoje zastopnike in predstavnike. Postavljena so bila tudi krajevna in okrajna sodišča in narod je sodnike sam izvolil. To so bila prava ljudska sodišča, ki so poslovala v smislu postav in sodila po zakonih, ki jih je postavila narodna zakonodajna — zbor poslancev v Kočevju in prvi slovenski parlament. Ravnotako se je zgodilo v Slovenskem primorju, kjer so bila stara fašistična sodišča in postave razpuščene. Z začetku julija pa so anglo-ameriške vojaške oblasti uradne razpustile ta ljudska sodišča v osem delu Primorja, ki spada pod zavezniško okupacijsko cono (zapadno od črte Milje-Štanjel-Krihenberk-Gorica-Solkam - Kobarič-Bovec-Mongart). Narod je odločno protestiral proti temu postopanju in v Trstu je delavstvo zastavljalo. Anglo-ameriške vojaške oblasti so zopet upeljale stare fašistične postave in odprle stara fašistična sodišča v temu okraju. Kako so te postave in sodišča zatirala Slovence, je že marsikomu znano. Ali bodo zavezniški dopustili kaj takega tudi za časa okupacije?

Mirko G. Kuhel, tajnik SANSa
Predsednik višjega ljudskega

sodišča za Slovensko primorje dr. Boris Puc je dal zastopnikom tiska in poročevalcem izjavo glede postopanja z ljudskimi sodišči od strani anglo-ameriških vojaških oblasti, v kateri je dejal:

"Smatram, da je odlok anglo-ameriških vojaških oblasti nepravičen, ne samo z vidika mednarodne postave, temveč tudi z vidika najbolj osnovnih principov demokracije. Obnova sodišč, ki so obstajala 8. septembra 1943 ko je Italija kapitulirala, pomeni prisiljeno obnoviti tisto zakonsko oblast, ki je tisti dan prenehala obstajati kot posledica ljudske vstaje celotnega Primorja. Do danes še nihče ni pojasnil, čemu so okupacijske oblasti povzlele ta korak.

Ko so zavezniške vojaške oblasti okupirale ozemlje zapadno od "plave črte", so našle vse v popolnem redu. Naše družabno in gospodarsko življenje se je razvijalo popolnoma normalno in to po zaslugi naše narodne oblasti. Vladal je postavni red. Ko so zavezniški (Anglija in Amerika) okupirali to ozemlje, bi morali spoštovati ta postavni red in sodnijsko oblast, katero so našli (na ozemlju) ob svojem prihodu — v smislu mednarodne postave. Postavni red, ki sem ga omenil, ni postavila nikakoli sila, temveč svobodna želja ne samo italijanskih, temveč tudi slovenskih prebivalcev tega okraja.

V zvezi z izjavo polkovnika Messnerja, ki je hotel dopovedati, da ni bilo predseptembrske postave fašistične, izjavljam, da so bili fašisti ponosni na te postave in zakone, ki so bili sprejeti ob višku fašizma. Polkovnik Messner ne ve, kaj smo občutili v teh sodiščih in vsled teh postav. Ravno ta zakon nas je pogljal v svetovno vojno in ta je tudi vzrok naše borbe, v kateri smo se borili ob strani naših zaveznikov.

Ne maram govoriti o načinu, s katerim namerava zavezniška vojaška uprava odpraviti problem slovenskih sodnikov. Celo pod staro Avstrijo, ki je zgnila po prvi svetovni vojni, — je bil ta problem razrešen na demokratičen način. Polkovnik Messner nam ni mogel povedati, če bodo Slovenci v okupacijski coni lahko iskali zadoščenje v sodnjah in svojem materinem jeziku, ali če se bodo lahko zagovarjali v slovenskem jeziku."

SANS

VABILO NA SHOWER PARTI

Vancouver. Po zaključku mestnega odbora Sveta Kanadskih Južnih Slovanov se obržava tukaj prva "shower" parti, za nabitranje obleke in drugih stvari za otroke v Jugoslaviji, katera se vrši v petek dne 24. avgusta, v Hrvaškem Prosvetnem Domu.

Mestni odbor Sveta je prevzel nalogo za našo kolonijo da preskrbi obleke za 1000. otrok. Pri tem se naproša da se udeležimo svi te "shower" parti, in doprinesemo naš delež za to plemenito narodno stvar.

Odbor.

Poziv na družabno večer za pomoč vojnim sirotam

Toronto — Drage sestre, matere, žene in dekleta, ter vsi drugi ljubitelji našega junaškega naroda!

Pred nedavnim je naslovljen apel jugoslovanskega Rdeče Križa, jugoslovanskim izseljencem v Kanadi, kateri se glasja, da je nujno potrebna pomoč za tisoče dojenčkov in mladoletnih otrok, kateri so ostali brez svojih staršev. Na osnovi tega apela, tukajšnji ženski odsek, slovenskih, hrvaških in srbskih žena, je sklical sejo in sklenil naslednje zaključke katere prinašamo tukaj pred Vas:

1 — Preveze smo kvoto, da obličemo 500 otrok do enega leta starosti.

— V to svrhu začne kampanja avgusta meseca in bo trajala do konca novembra t. l. to je, tri meseca.

3 — Za to dobo v kampanji naš ženski odsek priredi družabni večer, ali "Shower parti", vsak mesec eno tako prireditev. Prvo družabni večer priredimo dne 11. avgusta v prostorih 386 Ontario St.

4 — Vstanovljen je tudi posebej fond ženskega odseka.

a) Vse dohodek od prireditev v to svrhu, je namenjen izključno za pomoč vojnim sirotam v stari domovini. V ta sklad pa lahko prispeva vsak rojak ali rojkinja po svoji najboljši možnosti, kateri omogoči nakupitev potrebnega perila, povojev, pokrival, jopičev itd., za majhne otročičke.

Kaj lahko prinesete s seboj na "Shower parti"?

Za dojenčke so potrebni svedri, jopiči, spalne in vrhnje srjačke, povoji, pokrivala, nogovice čevlji gumijaste spodnje hlačke, steklenice pripravne za mleko razne igračke in pred vsem od plastic izdelka kot majhne posode itd.

Tudi ponošeno obleko, očiče-no, lahko prinesete

Za starejše otroke bo prav dobro prišla tudi nekoliko ponošena obleka, jopiči, svedri, čevlji, kape, srajce, nogavice itd.

Da bi bila celotna kampanja kolikor bolj uspešna in da je vsaka tudi najmanša stvar pravilno zapisana po darovalcu, priporočamo, da kadar kupite bodisi nove zgoraj navedene predmete ali pa že ponošene reči, sestavite vse to v zabojo, priložite na znotraj svoje ime, kakor tudi na zunanji zaboja. Z tem boste prihranili dosti nepotrebnega dela odboru, ter zagotovili, da je Vaš dar pravilno zapisan v celotnem seznamu. Glede podrobnih informacij o našem delu priporočamo, da sledite tisk naklonjem vprid pomoči narodom Jugoslavije.

Naposled naprošamo vse naše žene, matere in dekleta, da pride-ta na sejo dne 8. avgusta, katera se bode vršila pred prvo priredit-vijo za pomoč vojnim sirotam v stari domovini. Seja se začne ob 8 uri zvečer, na 386 Ontario St. Pridite na sejo in povabite tu-di Vašo prijateljico! O, zgoraj o-mneniji zabavi dne 11. avgusta, obvestite vsakega našega rojaka in rojakinjo.

Skupni Odbor žena.

VABILO NA SEJO

Toronto. — V nedeljo dne 5. avgusta, ob drugi uri popoldne se vrši seja odseka Zveze Kanadskih Slovencev v Bolgarsko-Macedonski dvorani na 386. Ontario St.

Tem potom se vabi vse člane in kakor tudi ne člane odseka da se udeležijo te seje. Na dnevnem redu imamo rešiti več stvari ki se tičejo prihodnje konvencije, in obnemem tudi volitev delegatorov. Radi tega se naproša posebno članstvo odseka da se udeležijo te pomembne seje.

Odbor.

Slovinci v Nemčiji

V Ameriko prihajajo številna poročila o Slovincih, katere je Hitler izselil iz raznih delov Slovenije v Nemčijo, kjer so morali služiti kot delavci-sužnji v tovarnah, prometovnikih in na deželi ter pomagati pri delu za zakladanje nemške vojnne mašine. Na tisoče naših ljudi je tudi bilo odpeljanih v koncentracijska taborišča kot politični ujetniki in mnogo izmed teh je pomrlo.

Danes obstajajo po raznih delih Nemčije številna zbirališča, kjer ameriške, angleške in ruske vojaške oblasti skrbijo za te nesrečnežne in jih pripravljajo za povratek v domovino. Mnogi imajo svoje sorodnike tudi v Ameriki in želijo imeti poročila o njih. Naš častni predsednik Louis Adamič je prejel nekaj pisem od ameriških vojakov, ki so se sestali s temi slovenskimi brezdomci in želijo Adamiču sporočiti svoje vtise o naših rojakih. V naslednjem objavljamo izčrpnosti iz dveh zelo zanimivih pisem.

Mrs. Anna Simon, iz Seattle, Wash., piše tole: "Nevem komu bi naslovila te vrstice, ki bodo gotovo zanimale Louisa Adamiča. Moj sin, prostak v ameriški vojski, služi v Nemčiji. Želim prepisati iz njegovega pisma par vrstic: — V neki vasi so bili v lagerju Alzaciji in Lorenci, ki so bili pod sumnjom, da niso 'dobri' Nemci. Namen je bil ponemčiti jih. Na njihovih kartah je bilo zapisano "Verdeutschungsfahig (sposobni za ponemčenje)". V isti vasi je bilo taborišče, v katerem se je nahajalo 200 Slovencev. Njihov položaj je bil isti. Nekateri izmed njih so vedeli o Louisu Adamiču in bili so najbolj bistroumna skupina ne-Nemcev kar smo do tedaj našli....."

Iz teh vrstic je razvidno, da je bilo v tej skupini največ slovenskih intelektualcev, ki so poznali ameriške ali ališali o Adamiču. Žal, da ta Amerikane ne navedel imen.

SLOVENCİ V HESSELBERGU

Hesselberg je malo taborišče 65 milj jugozapadno od Nuereberga na Bavarskem. Tukaj se nahaja 300 Slovencev, največ iz Koroske. Naslednji imajo svoje rojake ali znance v Ameriki in jih iščejo.

ALOJZ ŠEĞA iz Krškega išče MARIJO TOMAZIN, Meadow Lands, Box 85, Pa.
Družina MOČILNIK iz Libuči pri Pliberku, Koroska, išče PAVLA KUMERJA, Milwaukee, Wis.

Družina BRUGGER iz Brda, Korosko, išče VALENTINA BRUGGERJA, VINCENCA RAUTARJA in FRANK RAUTARJA, vsi trije iz Milwaukee.

Družina TRABESINGER iz Lovevasi, Korosko, išče ANDREJA MOSIERJA, ki se nahaja nekje v Illinoisu.

DRUZINA ŠUŠU iz Hodiš, Korosko, išče ALBERTA SCHELANDRA iz Chicago.

Družina LEPUSIČ iz Št. Jakoba, Korosko, išče MARIJO STORNIK iz Chicago.

JANEZ KLANSEK iz Komende, Gorenjsko, išče Franca PROSENA iz St. Louisa.

Pisma za omenjene rojake naj bodo poslana na: Sgt. Charles W. Karr, 39724207, Co. A — 634 T.D. Bn., APO 403, prc. Postmaster, New York, N. Y.

KAJ PIŠE SGT. KARR
Na Bavarskem, Nemčija, 23. junija 1945.

Dragi G. Adamič: Upam, da mi dovolite sporočiti vam svojo izkušnjo, katera mislim nisvo bila zanimiva, kakor tudi ljudi, ki so povezani s tem dogodkom. Ko se nahajam v vojaški službi v bavarskem delu Nemčije, vidim, da se nahajamo blizu visokega hriba po imenu "Hesselberg". Moja kompanija se nahaja v majhnem mestecu in stanujemo v Wasserrundingenu, ki je samo šest milj od tega hriba. Ta hrib omenjam iz razloga, ker je tam taborišče preseljenecv, kjer se nahaja kakih 300 Slovencev. Taborišče se nahaja v gozdu blizu vrha Hesselberga in je samo 65 milj jugozapadno od Nuereberga. Obveščem sem, da je mnogo takih taborišč za preseljenice po vsej južni Nemčiji; to taborišče se smatra za izredno prijetno. Ta hrib so Nemci prejeli rabili za vezbanje pilotov za brezmotorna letala (gliders), ker ima zelo pripraven obkonek za spuščanje takih letal. Okolica je vsa ravna, polna rodovitnega polja, kjer raste lepa pšenica in seno, kamor so se letala spuščala.

V tem taborišču so nekaj stanovali ti letalski učenci, a je bilo sedaj oddano Slovincem za zbirališče vseh ljudi, ki so bili raztrženi po tej okolici kot suženjski delavci zadnja štiri leta. Člani večine družin so zopet skupaj po tri ali štiri letnem delu na kmetijah, v trgih in mestnih tovarnah. Taborišče je razdeljeno v tri velike barake, ki ima vsaka po šest sob, razen ene, kjer se nahaja dvorana (Nadaljevanje na 4 st.)

Prvi maj v luči narodno osvobodilne borbe

(Iz 2 strani) smrt, praznujejo letošnji 1. maj v znamenju uresničenja svojih stoletnih težej, v znamenju ustvarjenega bratstva in enotnosti vseh Slovanov, porojenega in utrjenega v borbi rano ob rami proti nemško-fašističnim osvajačem in njihovim pomagačem. Slovanski narodi korakajo danes v prvih vrstah svobodoljubnega človeštva, oni so zastavonoše demokracije in nacionalne enakopravnosti.

V prvi svetovni vojni in leta 1918 nismo imeli niti pravice niti prave politične stranke, ki bi hotela in bila sposobna združiti in povesti ljudske množice v boj za svoje narodne in ljudske pravice, niti nismo imeli svoje narodne vojske, ki bi bila v stanju izjavovati in braniti te pravice. Zato je reakcija, ki se je polastila oblasti in da udrli svoj protiljudski in protinarodni položaj z rapalsko in rimsko pogodbo prodala Primoškoro in Istro, ter s plebiscitno igro zaigrala Korosko. Danes slavimo prvi maj v znamenju največjih pridobitev naše narodno osvobodilne borbe, katere inspirator in organizator je Komunistična partija, ko imamo svojo narodno vojsko, Jugoslovansko vojsko. Ta danes dokončuje delo osvoboditve in zedinjenja naše tate in tado in tako trpeče domovine. Ni daleč dan, ko bodo naše narodne zastave in bratstva zapopolnile tudi v svobodni Istri, Primorski in Koroski, v Trstu, Gorici in Celovcu. Naša armada pa ne prinaša svobode miru in sreče samo svojim narodom, ona prinaša to skupno in v borbenem tovarištvu s slavno Rdečo armado in armadi naših velikih zaveznikov vsemu človeštvu.

Delavski razred je pod vodstvom Komunistične partije odigral zgodovinsko vlogo v zedinjenju najširših plasti jugoslovanskih narodov v enotno osvobodilno gibanje. Zahvaljujoč se doseženemu edinstvu narodno osvobodilnega gibanja, stoje naši narodi pred končnim uresničenjem svojih stoletnih težej. Z utrjevanjem našega narodno osvobodilnega gibanja in enotnosti jugoslovanske narodno-osvobodilne fronte, bomo zavarovali velike pridobitve naše narodno osvobodilne borbe pred vsakim napadom, katerekoli reakcije in s katerekoli strani in na kakršnikoli način bi ona ogrožala te pridobitve. V jugoslovanski narodno osvobodilni fronti je dobila svojo politično in

nerazrušljivo obliko zveza delavcev, kmetov in delovne inteligence, ki tvori osnovo naše narodne oblasti. Prav zato danes slavimo 1. maj kot državni praznik nove demokratske federativne Jugoslavije. Zato so delavci, kmetje in delovna inteligenca danes nosilci nove državne oblasti, ki je zrasla iz narodno osvobodilne borbe.

Delavski razred Jugoslavije si je izbojeval pravico svobodnega združevanja v politične in strokovne organizacije. Ustvaril je močne enotne strokovne organizacije kot orožje za zaščito delavskih interesov in da z njimi pomagal svoji ljudski oblasti pri izvajanju naprednih in demokratičnih ukrepov.

V predaprilski Jugoslaviji so protiljudski in protinarodni režimi vodili fašistični Italiji in nacistični Nemčiji prijazno politiko, storiili pa vse, da bi preprečili zližanje in prijateljstvo s svobodoljubni demokratičnimi narodi. Danes slavimo prvi maj, v znamenju prijateljstva z vsemi svojimi zavezniki in v znamenju sporazuma in prijateljstva, medsebojne pomoči in povejane sodelovanja med nami in mogočno ter svobodoljubno Sovjetsko Zvezo. Mi smo tak sporazum desetletja zahtevali, mi smo ga s svojo narodno osvobodilno borbo izvorno in porušili vne pregrede, ki so bile imetno postavljene med našimi narodi in narodi Sovjetske Zveze. Ta sporazum je največjega pomena za naš narodni razvoj.

Danes stopamo v novo razdobje borbe, v razdobje obnove naše porušene domovine. Delavski razred bo moral kot leta 1941, tudi v tem razdobju odigrati odločilno vlogo. Delavski razred bo to vlogo častno izvršil. On jo je že pričel vršiti na osvobojenih predekih naše domovine, kakor jo bo začel vršiti jutri v onih predekih, ki je čičjo še pod okupatorjevo peto. V interesu kmečkih množic bo delavstvo z vsemi močmi podpiralo našo ljudsko oblast, da se vlepesestniško zemljo in zemljo oderuhov razdeli kmetom, ki so jo skozi stoletja pojili s svojim znojem. Delavstvo bo vodilo odločno borbo proti vsem šepkulantom, črnoborizancem in vojnim bogatašem. Delavstvo zahteva, da se iz državnega aparata odstrani vse one ljudi, ki mislijo, da bodo tudi pod ljudskim režimom delali proti ljudstvu, ki ovirajo izvaja-

Piknik in drugi važni dogodki

Kirkland Lake — V nedeljo dne 5. avgusta Vse-slovenski odbor priredi veliki obsežen piknik, na mestnem zemljišču, ali pravilno nazvano: Victory Garden. Nekaj posebnega bo že to, da se bo vse prisotne otroke in mladež obdarovalo z sladoledom (ice cream) in to brezplačno. A nekaj povsem prilivnega pa bo za mlada dekleta! Točen razpred bo na licu mesta ob 2 uri. Radi tega se naproša vse Mladdenke, vseh slovenskih narodnosti, katere imajo vlogo se priključiti k tej paradi. Zato je tudi važno, da bi bile točno ob 2 uri na odrejenem mestu.

Na istem prostoru bo na dan 12 avgusta obdržan veliki piknik treh bratskih Zvez Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Dne 26. avgusta je pa odrejeno, da se napravi zabava v prosti naravi za Mladinski oddelek odseka

nje odlokov ljudske oblasti in ki sejejo nezadovoljstvo proti tem oblastem. Ljudska oblast mora biti v resnici ljudska oblast. Mi delavci, kmetje in delovna inteligenca smo v narodni osvobodilni borbi dali sposobne tehnične voditelje, narodni stvari predane funkcionarje in slavne vojskovođe z velikim delavskim tovarišem, maršalom Titom na čelu. Iz tega vira bomo črpali moč in neusahljive ustvarjalne sile za obnovo naše domovine, za izgradnjo naše demokratske Jugoslavije.

(Posneto iz Ljudske Pravice)

Piknik in drugi važni dogodki

št. 1. VPZ. Bled, skupno z mladinskim pevskim zborom društva "Triglav". Toraj zabave kot izgleda nam ne bo manjkalo, posebnano ta zadnji se obeta, da bo nekaj posebnega za nas starejšere ker že z pogledom na veselo, zdravo in razigrano mladino, se starejšim razvedri čelo. Poskrbeli pa nam bodejo za vsakovrstno zanimanje, kakor le oni znajo.

Dne 3. julija je po kratki boleznini preminula v Norandi Quebec, srbska rojakinja, Milka Tubin, v starosti 55 let. Rojena je v, Kordunu, Jugoslaviji.

Pokojnica je bila članica podporna društva SNS, odseka v Kirkland Lake, kjer se je popreje čas njena bivanja v Kanadi zelo popularna in delavna na društvenem polju. Posebno je pazno sledila dogodke in borbo našega naroda v stari domovini zadnja leta. Tako se je tudi spomnila ob svoji smrtni uri tamkajšnih siromakov z tem, da je v oporoki odločila, da se v imenu nje pošlje na ime Sveta za pomoč narodom v Jugoslaviji, vsoto \$25.00. Rečena vsota je bila poslana na tukajšnji lokal, potom njene rojakinje Jovanke Bogdan.

Zares vzgleden in ganljiv primer. Naj ji bo ohranjen blag spomin. V imenu lokalnega Sveta in siromakov v stari domovini kateri bodejo deležni njene poslednje volje in iskrenega daru, izreklam, preostalom, soprogu, sorodnikom in prijateljem, moje sožalje.

Matiija Otničar
t. č. tajnik lokalnega Sveta.

Slovenija v borbi za svobodo

Sanitacijske razmere

Obleka in čevlji

V primeri z Američani, ki smo navajeni vzeti kopalj najmanj enkrat na teden bi človek sodil, da so Slovenci v Evropi nesnažni in nečisti ljudje. Kolkoli jih je, ki sploh imajo kako priliko za kopalj, tedensko ali kakršnokoli? Zlasti v sedanjih vojnih razmerah. Toda navzlic tej neugodnosti so Slovenci snažni. Večina žensk in otrok hodi okrog bosonoga in noge si umivajo vsaki dan. Bolhe in uši so velika nevarnost med vojaki in partizani, smatrajo obe za naravne sovražnice. Najbrž jih ne pomanjkuje tudi v posteljah. Toda temu položaju je krivo pomanjkanje mila, katerega v osvobojeni Sloveniji sploh ni. Človek mora obudovati naše rojake, ki so vseeno ostali snažni in čisti, četudi je pomanjkanje mila naravno umivanje velik napor. Za leta se nekateri umivajo samo z vodo, toda to jih od snage ne zdrži. Če želi kateri zaveznikiški oficirjev imeti svoje perilo oprano, mora sam preskrbeti pralni prašek. In ker je tega zmanjkalo že davno, so se morali zadovoljiti s pranjem brez mila. Skokice in lazice pa niso pogosti pojav med slovenskimi kmeti v normalnih časih in čim se razmere zboljšajo, bo konec tudi te nesnage.

Slovenske hiše po deželi so običajno čiste in snažne brez različice, ali je gospodar bogatin ali siromak. Sobota je dan ribanja in čistjenja. Tla se morajo svetiiti od beline. Postelje so napravljene vsako jutro in redki so slučaj, da bi bilo v kakem neredu. Mize in stoli so čisti, umazane posode ni najti nikjer. Okenske zavese, večina domačega izdelka, so oprane in lepo zlikane. Vsa ta snaga in red dela bivanje v kmetičkih hišah prijetno hrano, pa vabljivo in prikupno. Kot ponavadi, je "velika hiša" še vedno obednica, sprejemna soba in spalnica. V enem kotu je navadno razobešeno raspelo, obdano z božimi podobami in raznimi verodostojnimi spričevali članov družine.

Živež

Živeža je bilo lansko leto v Sloveniji še precej, toda hrana je navadno ena in ista. Vojaki se gostijo z govedino in krompirjem po dvakrat na dan, za zajutek pa se servira prežgana juha. Za civiliste je glavna hrana močnik, žganci in polenta. Za spremembo pride na mizo tudi fižol in čebula, poleti pa salata. Lansko leto je tudi sadje izredno dobro obrodilo in tudi jagod in grozdja je bilo v izobilju.

Po kruhu se navadno sodi, kakšni časi prevladujejo v deželi. V Sloveniji je danes zelo malo kruha. Kvasa sploh ni mogoče dobiti in kar je domačega, je zelo slab. Civilisti uživajo boljši kruh nego vojaki. Vojaki kruh — komiš je težka masa, podobna pecenemu blatu, pomešanem z otrobi — in je neužit. Toda kadar je človek lačen pogoltno vse. Tudi ta "kruh" je povzročil zadnje drobtinice, dasi je neslan, zamešen brez kvasa iz grobe koruzne moke, v kateri so včasih še cela zrna in pleva. Mali hlebeček takega kruha je namenjen štirim vojacom. Rabili bi ga lahko mesto granate, kajti težak je zadosti, da bi zadetega človeka zbil na tla.

V Sloveniji ni za civiliste nobene soli, pa tudi za vojsko in bolnišnice je malo. Celotno zaveznikiško oficirjo so morali uživati neslan jed po tri do štiri mesece zaporedoma. Večina soli pride iz Istre in prinašajo jo ženske in dekleta v zameno za koruzo. V daljo 150 in več kilometrov ali skoraj 100 milj hodijo peš, obute le v domače opanke. Sladkor je še večja redkost, oziroma ga sploh ni. Ako je zaplenjena kaka zaloga soli ali sladkorja, je izročena bolnišnicam, in če še kaj ostane, dobi jo vojak. Partizanske oblasti so čestokrat primorane kupiti sladkor in sol na "črnem trgu" na Hrvaškem ali v okupiranem teritoriju, toda le za uporabo v bolnicah. Civilisti ne dobijo niti zrna soli. Na kmetih pa služi med mesto sladkorja, toda tudi tega navadno vojaka vname.

Čaja in kave ni mogoče najti v Sloveniji. Bolniki pijejo rastlinski čaj. Nekaj kave je lansko leto bilo spuščene v Slovenijo z padali, toda samo za ameriške in angleške oficirje. Za "kavo" služi ječmen, kjer ga je kaj, pa tudi želod in grozdni pečki še žgejo in uporabljajo za preljubo "čorbo". V silni pridi vse prav.

Ko se je Italija predala, so partizani zaplenili velike zaloge makaronov ješprenja in riža. S tem se je vojaska preživljala pozimi 1943-44.

V Sloveniji pričnejo otroci ho-

ditati okoli bosi že marca meseca. To velja danes tudi za ženske. Toda pripetili so se slučaji, ko so morali otroci tavati pozimi po snegu in ledu brez kakega obučila. Narod je izredno slabo obut. Vojaska prejme vse usnje, za civiliste ne preostaja ničesar. V sled tega si morajo ljudje sami pomagati — s copatami ali opanki, katere sami izdelujejo iz starih cunj in drugega drugačnega nerabnega blaga. Delo je prvotno, toda obavalo ni trpežno, zlasti ne v deževju ali po mokrem snegu. Pri tem je ena ugodnost, da ne vzame namreč dosti časa za izdelavo. Vojaska pa ima dobro obutev in vsak bataljon ima svojega čevljarja. Večina partizanov nosi dobre čevlje ali škornje in mnogo teh je nemškega izdelka.

Civilisti si krpaajo staro obleko in po več kot treh letih nošnje je težko dognati, kaj je krpa, kaj prvotna obleka. Vojaska je bolj preskrbljena z obleko, pa tudi med vojaki je pomanjkanje oblačila občutno. Na razpolago ni nobenega blaga, tkanine ali sukna, razen kar pride v deželo s padalom. Vse tekstilne tovarne so v sovražnih rokah, domačega izdelka pa je zelo malo. Slovenci so se odvadili tkanja, obenem pa nimajo surovin, niti strojev in ne tkalcev. Vojaske uniforme so sovražnega izdelka, navadno zaplenjene. Večina partizanske vojske je bila nekdanj opravljena v zaplenjene italijanske uniforme, sedaj pa v nemške. Italijanske so se izrabile. Cele bataljone je videti, ko je vsak poedini vojak oblečen v nemško uniformo. Ponošena in izrabljena obleka je nadomeščena z ono od ubitih Nemcev, toda civilisti so veliki reveži. Posebno hudo je bilo to zimo, ko ni bilo pomoči od nikoder. Zaveznikiška pomoč je namenjena le vojacom, ne pa civilistom. Vojaska ima zadosti odev, vsak vojak po eno — italijanskega izdelka; to pomeni, da so slabe. Toda narod je skoraj gol.

Primanjkuje tudi deževnih plaščev. Štaterska divizija ni imela niti enega deževnega plašča, dokler ni neki ameriški oficir podaril svojega divizijskemu komandantu. Če bi jih imeli tudi drugi vojaki, bi tudi revmatizem, kašelj in druge bolezni med vojaki izginile.

Za vsako vojsko je obleka vitalnega pomena. Slovenska vojska je bila srečna v tem, da je imela priliko zapleniti velike zaloge italijanskih uniform in oblačila, in nekaj tega je bilo razdeljena tudi med civiliste. Toda kakovost je bila slaba, blago netrpežno in dnevna nošnja ga je izrabila. Danes je pomanjkanje obleke zelo resen problem tudi za slovensko vojsko in edini izhod je borba proti sovražniku. Vsak ubit Nemec pomeni prilično dobro novo obleko in čevlje. Tega se posebno zavedajo novinci, ki so opravljani v svoje civilne obleke, dokler ne ubijajo prvega sovražnika in slečejo svojo žrtev. Po vsaki bitki poberejo partizani najprej orožje padlega sovražnika, pride na vrsto uniforma, zatem škornji. Ubitega Nemca slečejo do nagega. Toda partizani se ne morejo navaditi nositi spodnje obleke od mrtvega sovražnika in večina rajši prestaja brez nje.

Količina obleke, ki pride v partizanske roke po zraku, je le kapljica v morju v primeri z oblačilom, ki ga vzamejo mrtvem sovražniku in v primeri z njihovimi potrebami.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Slovenci v Nemčiji

(Iz 3 strani)

za zabavo, na drugem koncu pa velika kuhinja. V teh dveh barakah so ljudje razdeljeni po raznih sobah in vsaka služi poprečno za 25 ljudi. To je presej tesno in po vojaškem načinu.

V sredi taborišča je velik vrt poln različne zelenjave, ki so jo ljudje posadili. Sedaj vzivajo to salato, čebulo in redkvice. V sredini pa veličastno plapola jugoslovanska zastava z zvazdo, kot bi jo hotel videti Tito, ako bi bil tukaj.

Meso in kruh preskrbljujejo krajevno vasi, katerih odgovornost je paziti, da dobi vsaka oseba prave odmerke. Tukaj imajo le en voz in enega konja, s katerim vozijo dnevno potrebščine v bližnji trg. Meso je servirano po enkrat na dan, hrana za zajutek in večerjo pa je precej lahna. Edina stvar, ki jo res pogrešajo, je kava — kot jo imamo Američanci vsak dan. Vse se kuha v veliki kuhinji, kjer se nahajajo trije veliki kotli in velikanski štedilnik za kuhanje

Govor maršala Tita v Novem Sadu

(Iz 1 strani)

morale biti — to je — res narodne oblasti. Menim, da mi je to znano. O tem mi ni treba pripovedovati. Vse to bomo izravnavali in če se oblasti ne poboljšajo, jih bomo odstranili. Obljubljam vam, da bo naša vlada premagala vse poteškoče, toda mi — moji najboljši sodelavci in jaz ne bomo kompromisni in bomo gledali, da vsakdo izvrši svojo dolžnost. Nič rad ne govorim o težavah, toda vedno jih rad razkrijem pred vami. In to storim sedaj. Različne poteškoče obstajajo, toda navajeni smo zreti resničnosti v oči.

Ne dolgo nazaj so se vršile volitve v Vojvodini. Z velikim zadovoljstvom so me presenetile. Bile so izvršeni uspehi. Morda vse ni bilo, kot je treba. Vedno nekaj manjka. Toda obrodile so dobre sadove in to je začetek izborni. Naše države še nismo nehali graditi. Jugoslavija še ni urejena, kot je treba. Položili smo trdno podlago in sedaj je treba zgraditi še streho. To streho bodo zgradile naše volitve. Izrečena bo končna beseda o obliki naše vlade. Odločilo se bo vprašanje o naši republiki — ali monarhiji.

Danes ne gre za vprašanje, ali bo to Titova vlada, ali ta ali ona. Bodočnost naše dežele je v nevarnosti — bo li boljša in dosegljiva svojo obnovo hitreje po tej, ali drugi poti? To je zelo važno in v tem mora ljudstvo izbrati svojo pot.

Nahajajo se ljudje, ki nas nimajo radi in ki se hudobno radujejo vsake naše napake. Vprašam vas, kdo more izvrševati svoje dolžnosti in naloge pod takimi okolščinami brez vsakega napaka? Napravili smo popolno spremembo. Ne mi, temveč Nemci so rušili in mi moramo sedaj graditi. Popolno spremembo smo napravili radi tega, ker nismo hoteli obnoviti onega, kar je bilo, in vsled tega smo spričeli graditi iznova.

Razlika ni toliko v obliki, kot pa v osnovnosti. Vsled tega smo karani, rekoč: "Vsega (starega) ni smeli zavreči. Vsega (starega) ne bi smeli iztrebiti. Ti ljudje so imeli izkušnje, bili so taki in taki veččaki v preteklosti itd."

Zavedam se, da rabimo veččake in specialiste, izkušene uradnike in politike. Toda rabimo pa take veččake in specialiste, ki bodo gradili in ne razdirali. Druhm ne rabimo.

Vsakoga sprejemmo, ki je pripravljen delati — pa naj bo to uradnik ali izobraženec, brez različne na poklic, ali h kateri koli srtniki je v preteklosti pripadal, — lahko bo zavzel svoje vredno mesto, kajti prostora je zadosti za vse. Vsled tega pravim: Na mnogih mestih imamo sposobne ljudi, ki so z nami z dušo in srcem. Toda v gotovih slučajih ne morejo najti svoje poti in napravijo pomote. Vzelo bo leta, dva ali tri, predno bodo našli svojo pot. Toda jasno pa je tudi, kadar eden namenoma dela napake, a jih ne mara videti, temveč vstraja na svojem stališču — da ga moramo odstraniti.

Bili bi srečni, če bi mogli uposliti ves stari državni aparat. V tem slučaju bi ne mogli dati služb partizanom, ki so se podali v borbo neveseli branja in pisanja. Danes pa jim moramo dati odgovorne službe, dasi niso nikakoli veččaki. Naravno je, da bi dali partizanom take pozicije, za

katere so najbolj sposobni; toda primanjkuje nam večših ljudi; in to je naša slabotna stran.

In to našo slabotnost izkoriščajo sovražniki naše dežele, sovražniki naših narodov, in to, žalobno, se dogaja tudi med nami. Mnogi nam bodo očitali: "Lahko se vedno izgovarjaš z ignoranco". Jaz se popolnoma strijam. Zopet lahko pridem pred vas čež dva ali tri mesece in (neizkušene uradnike) jih zagovarjam, češ, napravili so napake. Ampak od nas na vrhu je odvisno storiť vse mogoče, da dobimo ljudi, ki lahko (brez napak) vršijo svoje uradne funkcije. Toda mi sami tega ne moremo izvesti. Narod pa lahko pomaga in mora pomagati.

Prosim vas torej, da izvolite iz svoje sredine one ljudi, katere smatrate poštene, ki so za našo domovino, ki so za naše sedanje doprinose. Ne boste se zmotili. Dobri bodo. Od nobenega ne zahtevam kaj drugega, kakor izvajati programa, ki smo ga začrtali že davno leta 1941 in katerega smo pisali štiri leta z našo krvjo. Če bo izvoljenec pripravljen to izvajati, mu bo zagotovljeno katero koli mesto, kjer bo mogel največ koristiti.

To so bile besede o naših poteškočah in težavah. Vem, da pričakujete od mene kako besedo o višji politiki. Toda o tej sedaj ne želim govoriti. Izreči želim le nekaj besed. Naši odnosi z našimi sosednjimi državami seboljšajo od dne do dne, z državami, ki imajo narodne (ljudske) vlade. S temi deželami imamo najtesnejše stike. Hočemo pa biti tudi čvrsto opvezani v gospodarski in politični kooperaciji, da še bolj povečamo ugled naše domovine po celem svetu.

Nikoli ne bomo sledili smerni-

Važen sestanek vseh žena

Velevažen sestanek vseh žena iz okolice St. Catharines, Jordan, Vineland, Beamsville, Grimsby in okolična naselja, se bude vršiti dne 5 avgusta ob 2 uri popoldne pri tako znanem rojaku br. Cesarju.

Svrha tega sestanka je, da se spregovorijo in poveda diskusija glede pomoči novorojenim otročkom in otrokom v domovini, kateri trpe veliko pomanjkanje. Njihove matere in očete nas kličejo iz grobov: "Pomagajte bratje in sestre našemu naraščanju, da zraste in se razvije v nove bojvneke pripravljene vsak čas slediti stopnje svojih starišev, ki so padli za svobodo domovine."

Toraj zavedna Slovenka, Hrvatice in Srbkinja, odzovi se temu klicu in se udeležite omenjenega sestanka. Podrobnejše informacije o tej nujni akciji bodo podane na sestanku.

Odbor Sveta.

K. J. Slovanov.

Prvi mladinski piknik v Timminsu

"Tito" Mladinski klub priredi piknik v nedeljo dne 5 avgusta, na dobro znanem prostoru — Gilles Lake. Ta prostor je dobro znani naši okolici, kot Schumacher in South Porcupine.

Tem potom uljudno vabimo vse Slovence, Hrvate in Srbe, kakor tudi druge Slovane, posebno pa članstvo omenjenega kluba, da se udeležijo tega prvega mladinskega izleta v prosto naravo. Poleg dobre godbe, za prigrizek bodo na raznaženo pečeno jagnjeta. Tudi druge zabave bo dovolj za vse.

Vsručaju slabega vremena, se pa vrši večerinka v prostorih 112 Balsam St. N.

Ne pozabite v nedeljo dne 5 avgusta. Vsa pota kažejo na Gilles Lake.

Odbor:

NEZADOVOLJSTVO CCF ČLANSTVA

Vancouver — Tukajšnje vodstvo CCF stranke je zadnjega tedna izključilo tri člane in drugi tri so bili suspendirani zaradi svojega stališča proti oportunistične politike vodstva te stranke. Izključeni in suspendirani člani so pripadali odseku CCF stranke v West Kootenay okrožju. Pred nedavnim pa so štiri člani samovoljno izstopili iz stranke rekoč, da se nahajajo na napačni poti. To kaže, da med članstvom CCF stranke narašča nezadovoljstvo. Joe Slovenec.

cam izolacije, pa naj kdo reče kar hoče. Vedno bomo želeli naši domovini imeti čim več mogoče prijateljev. Ne vihimo naših sabelj, ne napanemo naših prs — ne zato, da bi bili preslabotni, temveč zato, ker se zavedamo, kako težka je borba, kako strašna je vojna. Toda kadar je v nevarnosti edinstvo naše dežele, kadar je v nevarnosti obramba naših uspehov, naše borbe — kadar gre za vprašanje, bo li mogla Jugoslavija mirno graditi svojo bodočnost brez vmeševanja iz zunanosti — graditi v smer, kamor je prišla, — tedaj smo nekompromisni in to bomo branili do zadnje kapljice krvi.

SANS

Pogovor dveh rojakov

Pri neki priliki, ko so se prirejale igre, koncerti in nabiranje prispevkov za narod v domovini, je neki rojak ponudil rojaku vstopnico za koncert rekoč: "No, kaj pa ti? ali greš na koncert katerega piredimo za sirote v starem kraju?" Z nejevoljnim tonom mu odvrne: "Ja, kul pa kašta ta tike?" En dolar rojak, je odgovoril prodajalec vstopnic. "Ja, kaj misliš da sm naum, in še doda... Jast imam glava". Prodajalec vstopnic mu pa na kratko odvrne: Vidiš tiskega konja tam? On ima tudi glavo, ali je konj. In tako je zapustil rojaka z odprtimi ustmi gledajoč za prodajalcem vstopnic.

Pozneje sem tudi naletel na nekak pogovor pri dveh rojakih, kateri se je glasil takole: "Ja vejste taki so dons l, dje, kamr greš te pavstov fehtaja. Zdjat zatu, zdj za un, al pa tuv čej ma ostaneš je glih tak vrag, taku, de se jih človek ne more znebt. Včas ti pa kar naravnost reče: de moraš dat, saj lh' ka daj, saj delaš. N, saj bi človek pamagav, k bi vejdud, de bo priđu v ta prave roke. Al kak'r se men zdj, de največj pabereja tisti k'ter kalektaja."

In tako je šel pogovor dalje. Nevem koliko časa, kajti jast sem jih zapustil. Slabo mi je prihajalo in sem se moral odstraniti. . . ! B. Z.

MLADINSKI PIKNIK V WINDSORU

Organizirana Jugoslovanska Mladina v Windsoru, održava svoj prvi piknik v nedeljo dne 5 avgusta v Little River Parku. Mladina gleda in že vidi novo pot za boljšo bodočnost, novo dobo brez depresije, brez stavk in demonstracij, s svojo organizacijo in vodstvom nadaljuje kaj so starši odnehali. Pomoč staršev in odraslih bo, da se polnoštevilno vdeležimo Mladinskega piknika.

Pečeni jagjenčki, razne igre, razne zabave za mladino in odrasle, hladne pijače bo za vse na pikniku.

Začetek ob 1 uri popoldne.

Za Detroitčane je pot od Tunela, naravnost ob Riveru 4 milje, tam pa na desno v Little River Park.

V slučaju slabega vremena bo zabava na 1100 Cadillac St., corner Cadillac in Richmond St. Za Detroitčane je pot v tem slučaju naravnost od Tunela ob Riveru do Fordove tovarne, potem pa na desno po Drouillard Rd. do Richmond St. pa spet na levo, prvi vogal.

Za prevoz na piknik vozijo Bussi od 1 — 3 ure popoldne od Ruske cerkve na Drouillard Rd.

Mladinski odbor

Vabilo na sejo in piknik

Sudbury — Tukajšnji fantje, možje in bečarji prirede piknik v nedeljo dne 5 avgusta na lepem prostoru zraven vode.

Tem potom so vabljivi vsi fantje in dekleta, možje in žene, da se udeležijo piknika. Lahko prineseš tudi kopalne obleke, ker za kopati se je izredna prilika. Upam pa tudi, da lačen ne bode nobeden. Je vsega pripravljeno dovolj. Kateri želi priti naj pazi kam se bo deajo okrenili avtomobil. West ali pa East.

Istčasno se naznanja članstvu odseka Zveze Kanadskih Slovencev, da se vrši redna seja odseka dne 5 avgusta ob 10 uri dopoldne. Ker bo na dnevnem redu več važnih stvari za rešiti, je potrebno da so navzoči vsi člani in članice. Joe Slovenec.

Iz francoščine prevedla K. N.

"Nikar ne skrbi, mamica! Vidiš, pri tebi sem, živa in zdrava. Kaj ne, tedaj ko sem bila v Barceloni in ko dolge tedne niste dobili novice o meni, nisi prosila Boga ničesar drugega? Zdaj ko sem se vrnila, te prosim da se skušaš nekoliko živeti v tisti čas in pomisliti, kako bi ti bilo pri sru, če bi se vrnila bolna, ali pa, če bi se sploh ne vrnila!"

Materine oči so se razširile v začudenju. "Bolna? Da te sploh ne bi bilo? Kaj se ti je zgodilo tam doli, v tisti strašni deželi? Govori, hčerkica moja! Pogosto, ko sem te videla tako otožno, tako tiho, mi je prišlo na misel, da si je tvoje srce morda tam doli pridobil kdo drugi, nekdo, ki si ga morala pustiti in ki ti misel najz zdaj ne da miru in ti brani vzeti Andreja. . . Ali je tako Orana?"

Ob teh materinih besedah je Orana odkimala. "Ne", je naposled tiho dejala, to ni tisto, kar me teži, mati."

"Toda nekdo, neki moški mora biti tu vmes kaj ne?" je živo vprašala mati. Š skrbo je opazila, kako se je vedri Oranin obraz stemnil, kakor bi temni oblaki nenadno zakrili zareče sonce.

"Da, v moji zgodbi, v zgodbi, ki ti jo bom zdaj razodela, igra glavno vlogo neki moški, kakor si že uganila, je tiho priznala. "Toda ti, mati misliš na ljubezen, ki naj me veže najin in mi brani poroko z Andrejem. Jaz pa čutim v svojem srcu do njega samo dolžnost."

"Kaj govoriš, Orana?" Gospa Le Cadreronova malone ni mogla verjeti svojim ušesom.

"Resnico, Daj, mati, naj ti povem vse, potem boš bolje razumela moje besede."

Orana je morala ponoviti svojo izpoved. Toda matero uho je njeno pripovedovanje poslušalo drugače kakor stoho uho gospoda Le Cadreronova. Mati je sedela na niskem stolu pred česalno mizico, Orana se je pa zleknila ob njej na tla, na mehko jagnježjo preprogo in položila gospe Le Cadreronovi glavo v naročje. Tiho je pripovedovala svoje dogodivščine in se zdaj pa zdaj zvedavo ozrla v dobrohotne materina oči.

V tem prisrčnem domačem ozračju se je Orani naposled razvezal jezik; razodela je materi vse, prav vse, kar je doživela, tam doli.

Mati je ni enkrat prekinila. Samo včasih je nekoliko krepkeje, stisnila hladno roko svoje hčere, trepetajočo kakor plašna ptička v njeni roki.

Ko je Orana utihnila je gospa Le Cadreronova mogla vzdihniti samo:

"Uboga moja mala! . . . Uboga moja mala! . . ."

Gospa Le Cadreronova je vse bolje kakor njen vihravi in trmasti mož razumela, kako težko je obsojati mlado, neizkušeno dekle. Kako more mladost brez odpora samo pomisliti na smrt, če ji negdo ponuja življenje?

Mati je instinktivno slutila hčerkin strah spričo pijanih anarhistov in njen odpor do vsega, kar bi se se utegnilo zgoditi z njo. Ali ni bilo razumljivo, da se ji je zdel Morenov predlog kakor rešitev z neba?

Orana je takoj opazila, da se mati ne huduje nanjo. Solze so ji silile v oči, ko je prosila:

"Vidiš, mama, vse to moraš pojasniti očetu. Očita mi, da nisem prav storila, ker sem vam tako dolgo zamolčala to zadevo. In vendar je sam kriv, da nisem poprej prišla z besedo na dan, kajti bala sem se predvsem njegove jeze. . . Toda ti, mamica, si pravična in dobra. Povej mi: ali sem res kriva, če sem si odkupila življenje za takšno ceno? Ali bi ti bilo ljubeše, če bi bila danes mrtva, ali pa še bolj ponižana in onečasta kakor zdaj?"

"Ne; Ne! je vzkliknila gospa Le Cadreronova in se zgrozila ob tej misli.

Objela je Orano in jo ljubeče privila nase:

"Bogu bodi hvala, da si spet pri meni, "je nežno dejala. "Moja sladka, mala hčerkica; Kako strašne dni si morala preživeti v tisti nesrečni deželi! Toda človek, ki te je rešil, mi je ljub, najsi bo kdor koli že. Hvalažna mu bom za to žrtev vse svoje življenje."

"Predvsem morava pridobiti očeta, "je dejala Orana, ki jo je to najbolj zaskrbelo. "Očca je tako proti meni in moji španski poroki, da ne vem, kako ga bova pogovorili."

"Nikar se ne muči ljubica, "je pomirljivo dejala mati. "Oče te ima zelo rad, zato ne bo težko, pregovoriti ga. Če bi sam doživel to, kar si doživela ti, bi drugače govoril, kakor govori zdaj. Res je, da moški laže in rajši kljubuje udarcem usode kakor me, šibke ženske, toda to še ni opravičilo, da je grobo ravnal s teboj. Njegove besede so bile pod vplivom jeze, zato jih pozabi. Ali nisi videla ob svoji vrnitvi iz Španije, Kako se te je razveselil in kako je hrepenel po tebi? Vsaki krat, kadar je vzel v roko časopis, se je stresel ob misli, da bo med imeni pogrešanih bral tudi tvoje ime. . ."

"Oh, "je zamišljeno dejala Orana, "vem, da oče ne bo dolgo jeze nima kahal. Skrbi me nekaj drugega: kako bomo uredili s to mojo poroko?"

Mati jo je začudeno pogledala:

"Kaj pa oče namerava?"

"Rad bi, da bi jo razveljavili. . . da bi se . . . pozneje poročila z Andrejem."

"In ti ljubica?"

"Jaz osebno ne želim ničesar posebnega. Meni se zdi ta poroka vprašanje časti, Poročena sem, in samo moj mož ima pravico, da me odveže moje zaobljube. Razumi me prav, mati. Nekakšen svet dolg je, ki mu ga dolgujem in ki mu ga moram plačevati s svojim telesom."

"Čisto tvojega mnenja sem, Orana. Dolžnost te veže. A kaj, če se bo tvoj oče spoznal s tem človekom in bo dosegel tvojo ločitev brez prepira mirno, prijateljsko? Ali boš tudi tedaj odklonila?"

Zdlo se je, kakor da Orana ne bi bila na to še nikoli pomislila. Njen že tako blede obrazek je se bolj prebledel.

"Želim, da nihče od nas ne bi sprožil tega problema, kajti potlej bi bilo videti, kakor da to ločitev zahteva od njega. . . Sicer pa zame ločitev zakona tako ne pride v poštev. Mojo poroko je blagoslovil duhovnik in kot krščanska žena tega blagoslova ne smem in ne morem zatajiti."

"Morebiti," je zamišljeno dejala gospa Le Cadreronova, "bi bilo bolje, če bi rekla očetu, da tega mladega letalca ljubiš. Tedaj se vendar ne bi mogel tako upirati tvojemu zakonu."

(Nadaljevanje prihodnjič)